

Załącznik do uchwały Nr XLII/464/13

Rady Miasta Zgierz z dnia 29 października 2013 r.

Miejski Program
Wspierania Rodziny dla miasta Zgierza
na lata 2013-2015

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA.....	5
2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA	7
3. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	10
4. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W MIEŚCIE.....	13
4.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	13
4.2. SYTUACJA MIESZKANIOWA RODZIN.....	15
4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM	17
4.4. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	21
4.5. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU	29
4.6. DZIECKO I RODZINA WSPIERANI PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNĄ.....	42
4.7. PRZESTĘCZOŚĆ WŚRÓD NIELETNICH.....	42
4.8. RODZINA I DZIECKO POD KURATELĄ SĄDOWĄ	43
4.9. ANALIZA SWOT	43
4.10. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W MIEŚCIE	45
5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA I DZIAŁANIA.....	51
6. REALIZACJA PROGRAMU	57
6.1. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM	57
6.2. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	58
6.3. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	58
6.4. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	59
6.5. PRZYKŁADOWE PROJEKTY WSPOMAGAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU	67
SPIS TABEL I WYKRESÓW	74

WPROWADZENIE

Dziecko i rodzina wymagają wsparcia oraz szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz rodzin powinna koncentrować się na wyrównywaniu pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzeniu im równych szans oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego, natomiast działania podejmowane na rzecz dzieci winny mieć na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Z punktu widzenia polityki społecznej, która odpowiada za tworzenie warunków samodzielnego funkcjonowania rodziny, rodzina i dziecko stanowią przedmiot niejako selektywnego zainteresowania. Jest tak dlatego, że odnosi się ono zwłaszcza do tych rodzin i pochodzących z nich dzieci, które na pewnym etapie swojego życia stają się bezradne i marginalizowane.

Czynników powodujących bezradność i marginalizację rodziny jest wiele. Co budzi niepokój, ich liczba w ostatnim okresie wzrasta. Jedną z głównych przyczyn zwiększania się zjawisk niepożądanych, godzących w dobro rodziny i dziecka, jest wyczerpanie się więzi społecznych spajających struktury rodziny, wprowadzające element rozchwiania równowagi i harmonii w ich życiu.

Możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane, daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności powinien on być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program, opracowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zgierzu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, został przygotowany w oparciu o art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Dokument jest również zgodny z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U.

z 2013 r., poz. 182 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje m.in. „opracowanie i realizację programów pomocy społecznej”, a także innymi dokumentami strategicznymi które funkcjonują na poziomie gminnym, tj. Strategią Rozwoju Miasta Zgierza oraz Miejską Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Zgierza na lata 2011-2015.

Projekt Programu został poddany konsultacjom społecznym, podczas których, poza prośbą o wniesienie uwag do treści w nim zawartych, zapytano uczestników konsultacji o chęć przystąpienia do współpracy na etapie wdrażania zapisów Programu. Celem zbierania takich deklaracji było dążenie do integracji lokalnych instytucji wsparcia w mieście Zgierzu, koordynacji ich działań, a w konsekwencji ich wzmacniania oraz zwiększania siły wpływu na społeczność lokalną miasta Zgierza.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców i dzieci oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według Kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnych. W Kodeksie karnym osobę do ukończenia 17. roku życia uważa się za nieletnią.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ogranieczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18 roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego. Kodeks postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16 stanowi, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt 16 pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczą osób, które nie ukończyły 18. roku życia i obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielny podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się: zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jeszcze innym aktem prawnym zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przysposobieniu Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przysposobienia nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność

godzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

3. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Miasto Zgierz jest położone w północnej części województwa łódzkiego, w powiecie zgierskim, którego jest siedzibą. Jest jedną z trzech gmin miejskich w powiecie, który obejmuje 9 gmin. Na obszarze miasta wyodrębnionych jest 11 następujących osiedli administracyjnych, stanowiących jednostki pomocnicze miasta: Osiedle 650-lecia, Nowe Miasto, Rudunki, Stare Miasto, Kurak, Proboszczewice-Lućmierz, Krzywie-Chełmy, Przybyłów, Piaskowice-Aniołów, Podleśna, Chełmy-Adelmówek.

Zgierz położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie Łodzi (stolicy województwa) oraz w odległości ok. 130 km od Warszawy. Powierzchnia miasta liczy 42,3 km². Miasto graniczy z dwoma gminami powiatu zgierskiego, jakimi są: gmina wiejska Zgierz oraz gmina Aleksandrów Łódzki, a także od strony południowej z Łodzią – miastem na prawach powiatu.

Przez Zgierz przebiegają ważne w skali kraju szlaki komunikacji kołowej i kolejowej, do których należy zaliczyć drogę krajową nr 91 o znaczeniu międzynarodowym, która łączy miasto m.in. z Gdańskiem, Aglomeracją Górnośląską i Cieszynem oraz drogę krajową nr 71 Stryków – Rzgów. Na północ od miasta, w odległości ok. 6,5 km, przebiega autostrada A2 Świecko – Poznań – Konin – Warszawa.

Przez Zgierz przebiegają dwie linie kolejowe: Bednary – Łódź Kaliska oraz Łódź Kaliska – Kutno. Na terenie miasta znajduje się stacja kolejowa Zgierz oraz dwa przystanki kolejowe: Zgierz Północ i Zgierz – Kontrewers.

Miasto posiada komunikację tramwajową, łączącą Zgierz z sąsiednimi gminami oraz Łodzią oraz miejską komunikację autobusową. Komunikacja miejska organizowana jest przez Miejskie Usługi Komunikacyjne w Zgierzu. Usługi przewozowe na terenie miasta oraz w relacjach międzymiastowych świadczą również następujące przedsiębiorstwa przewozowe: Zgierskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne „MARKAB” Sp. z o.o., MPK – Łódź Sp. z o.o. oraz PKS w Kutnie Sp. z o.o.

Analiza obecnej sytuacji gospodarczej miasta przeprowadzona na podstawie rejestru REGON wykazała, że w roku 2012 na terenie miasta Zgierza było zarejestrowanych 5.607 podmiotów gospodarczych, tj. o 103 podmioty więcej niż w roku poprzednim. Działały one głównie w następujących sekcjach gospodarki narodowej: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (1.625 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (723 podmioty), budownictwo (675 podmiotów), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (439 podmiotów) oraz transport i gospodarka magazynowa (392 podmioty).

Szczegółowa analiza pod względem działów najliczniej reprezentowanych w tych sekcjach pozwoliła stwierdzić, iż najczęściej przedsiębiorstw prowadziło działalność w zakresie handlu detalicznego z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (993), specjalistycznych robót budowlanych (422), handlu hurtowego z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (371), transportu lądowego oraz rurociągowego (360), sprzedaży i naprawy pojazdów samochodowych (261), produkcji odzieży (217). Z przedstawionych danych wynika, że o ile w przeszłości Zgierz rozwijał się głównie jako ośrodek przemysłu włókienniczego i odzieżowego, to obecna struktura prowadzonej w mieście działalności gospodarczej jest zróżnicowana i koncentruje się raczej w działalności usługowej niż w przetwórstwie przemysłowym.

Władze miasta zachęcają przedsiębiorców do inwestowania w Zgierzu, starając się stworzyć optymalne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej. Na terenie miasta znajduje się utworzona w 1997 roku podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o powierzchni 22,4 ha. Teren podstrefy jest całkowicie zagospodarowany, przy czym jej fragment położony w północno-wschodniej części miasta, obejmujący teren o powierzchni 8,6 ha jest w całości użytkowany przez należącą do grupy Atlas S.A Wytwórnę Klejów i Zapraw Budowlanych. Do inwestorów działających w południowo-zachodniej części strefy należy rodzime, założone z siedzibą w Zgierzu w 1991 roku przedsiębiorstwo COLEX Sp. z o. o., produkujące koncentraty barwiące i środki pomocnicze (od 2011 roku jedynym właścicielem firmy jest międzynarodowy koncern Clariant International Ltd.).

Ponadto na terenach po zlikwidowanych Zakładach Przemysłu Barwników „Boruta” oraz składowiskach odpadów funkcjonuje, powołany uchwałą Rady Miasta z 30 grudnia 2003 r., Park Przemysłowy Boruta Zgierz o powierzchni 173,9 ha. Jego zadaniem jest rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wykorzystanie i rozbudowę infrastruktury na tym terenie (znajduje się tam m.in. elektrociepłownia). Podmioty inwestujące w Parku Przemysłowym korzystają ze zwolnień podatkowych. Około 150 firm funkcjonujących w Parku zatrudnia około 2 tys. osób. W celu poprawy atrakcyjności inwestycyjnej zgierskiego Parku Przemysłowego miasto realizuje projekt „Uzupełnienie brakujących elementów uzbrojenia technicznego terenu inwestycyjnego Parku Przemysłowego Boruta Zgierz”, który jest dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego kwotą ponad 2,4 mln zł.

Współpraca samorządu z podmiotami gospodarczymi jest konsultowana z istniejącym od 2007 r. Porozumieniem Organizacji Gospodarczych. Ponadto w budynku Starostwa Powiatowego od 19 marca 2012 r. funkcjonuje Punkt Konsultacyjny Łódzkiej Agencji

Rozwoju Regionalnego S.A. udzielający przedsiębiorcom bezpłatnych porad na temat możliwości pozyskania środków na dofinansowanie działalności gospodarczej. Aktualna oferta inwestycyjna miasta obejmuje kilkadziesiąt nieruchomości o różnorodnym przeznaczeniu.

Miasto, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję miasta, uczestniczy w pracach i działaniach Związku Miast Polskich.

Sieć placówek oświatowo-wychowawczych na terenie miasta tworzy 14 przedszkoli, 9 szkół podstawowych, 4 szkoły gimnazjalne, 5 szkół ponadgimnazjalnych. Działalność kulturalno-oświatową na terenie miasta prowadzą natomiast: Miejski Ośrodek Kultury, Centrum Kultury Dziecka, Młodzieżowy Dom Kultury i Spółdzielczy Dom Kultury „SEM”, w których funkcjonują koła zainteresowań, rozwijające amatorską twórczość zespołową i indywidualną w różnych dziedzinach. Ofertę kulturalną uzupełniają dwie biblioteki: Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Bolesława Prusa (z 5 filiami) oraz Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Tadeusza Kotarbińskiego. Ponadto w mieście działa Rada Kultury Miasta Zgierza oraz szereg organizacji pozarządowych, które prowadzą działalność w dziedzinie kultury: Towarzystwo Ochrony Kultury Zgierza, Towarzystwo Kultury Teatralnej Zgierza i Powiatu Zgierskiego, Towarzystwo Przyjaciół Zgierza, Stowarzyszenie Wielokulturowy Zgierz, Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia”.

Zadania służby zdrowia w mieście realizuje 16 zakładów opieki zdrowotnej (w tym 14 niepublicznych). Są to: Miejski Zespół Przychodni Rejonowych, Centrum Medyczne Boruta Sp. z o.o., Poradnia Chorób Płuc i Alergii Układu Oddechowego, NZOZ „AS-MEDICA”, NZOZ „EndoMedica”, NZOZ „KORMED”, Przychodnia Medycyny Rodzinnej „MEDICUS”, NZOZ „POLIMEDICA”, Poradnia Lekarzy Rodzinnych „SANUS”, NZOZ „TOM-MED.”, Specjalistyczne Centrum Medyczne „WAMED”, NZOZ „Ośrodek Wczesnej Interwencji”, NZOZ „Bazylika”, Zgierskie Centrum Kardiologii MED-PRO, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej-Curie oraz NZOL „CARE” Sp. z o.o. Na terenie miasta funkcjonuje ponadto 16 aptek.

4. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W MIEŚCIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w mieście Zgierz została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która w obszarze „Rodzina, dziecko i młodzież” została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu miasta.

4.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2012 roku miasto Zgierz liczyło 56.005 mieszkańców, w tym 30.085 kobiet, które stanowiły 53,7% ogółu ludności.

W latach 2010-2012 liczba mieszkańców miasta zmniejszała się z roku na rok. Zmianom ulegała również struktura wiekowa ludności. Liczba dzieci i młodzieży ulegała wahaniom, liczba osób w wieku produkcyjnym spadała, natomiast liczba osób starszych rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	10.010	10.517	9.723
liczba osób w wieku produkcyjnym	36.297	35.180	35.006
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	10.432	10.721	11.276
ogółem	56.739	56.418	56.005

Dane Urzędu Miasta Zgierza.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do miasta przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	567	510	520
liczba zgonów	655	670	740
przyrost naturalny	-88	-150	-220

Dane Urzędu Miasta Zgierza.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności miasta w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-210	-336	-390
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-1	-7	-1
saldo migracji ogółem	-211	-343	-391

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba urodzeń żywych ulegała w badanym okresie wahaniom (567 w 2010 r., 510 w 2011 r., 520 w 2012 r.) nie równoważąc liczby zgonów, która systematycznie rosła (655 w 2010 r., 670 w 2011 r., 740 w 2012 r.). Powodowało to stały spadek przyrostu naturalnego.

Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym był spowodowany zarówno wchodzeniem w wiek poprodukcyjny coraz większej liczby osób, jak i migracją mieszkańców będących w tej ekonomicznej grupie wieku do większych jednostek administracyjnych, np. miasta Łodzi. Potwierdzają to dane dotyczące odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym migracji, której saldo w latach 2010-2012 było coraz bardziej niekorzystne (-211 w 2010 r., -343 w 2011 r. i -391 w 2012 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności miasta na najbliższe lata, należy zauważyć, że przy zmniejszającej się liczbie mieszkańców miasta, w 2012 roku spadła znacznie liczba dzieci i młodzieży, a w całym analizowanym okresie systematycznie zwiększała się liczba osób starszych.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

4.2. SYTUACJA MIESZKANIOWA RODZIN

W latach 2010-2012 liczba mieszkań będących w mieście systematycznie zwiększała się (w 2010 r. o 80 mieszkań, w 2011 r. o 108 i w 2012 r. także o 108 mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania również rosła – z 60 m² w 2010 roku do 60,75 m² w 2012 roku – podobnie, jak powierzchnia mieszkaniowa na 1 osobę. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań	23.326	23.434	23.542
liczba izb w mieszkaniach	78.650	79.118	79.586
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	1.399.666	1.415.814	1.430.257
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	60	60,42	60,75
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	24,67	25,09	25,54
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	80	108	108
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	374	468	468

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez miasto, a realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	928	856	859
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	8.204	7.704	7.633
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	1.122.658,96	1.143.772,33	1.158.628,38

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

W latach 2011-2012 liczba przyznanych w mieście dodatków mieszkaniowych była niższa niż w 2010 roku (odpowiednio 856 i 859 w stosunku do 928). Liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, z roku na rok zmniejszała się (z 8.204 w 2010 r. do 7.633 w 2012 r.), natomiast wartość przyznanych dodatków systematycznie zwiększała się (z 1.122.658,96 zł w 2010 r. do 1.158.628,38 zł w 2012 r.).

4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Analiza sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w mieście Zgierz placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 13 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Dąbrowszczaków (liczba uczniów: 404),
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Jana Niepokoja (liczba uczniów: 335),
- Szkoła Podstawowa Nr 5 (liczba uczniów: 363),
- Szkoła Podstawowa Nr 8 (liczba uczniów: 323),
- Szkoła Podstawowa Nr 10 (liczba dzieci: 229)
- Szkoła Podstawowa Nr 11 (liczba dzieci: 386),
- Szkoła Podstawowa Nr 12 im. Armii Krajowej (liczba uczniów: 456),
- Gimnazjum Nr 1 (liczba uczniów: 519),
- Gimnazjum Nr 2 im. Jana Kochanowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi (liczba uczniów: 436),
- Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza (liczba uczniów: 360),
- Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu (liczba uczniów: 452),
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stanisława Staszica w Zgierzu (liczba uczniów: 442),
- Zespół Szkół Społecznych Towarzystwa Przyjaciół Zgierza (liczba uczniów: 43).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 12 placówek zatrudnia pedagoga, natomiast 10 pielęgniarkę i psychologa, 5 doradcę zawodowego, a tylko 1 szkoła oferuje wsparcie logopedy (Szkoła Podstawowa Nr 12 im. Armii Krajowej).

Większość placówek (11) prowadzi dożywianie uczniów, przy czym niektóre widzą konieczność objęcia nim większej liczby uczniów (w ankietach podano łącznie liczbę 80 uczniów, których również należałoby objąć bezpłatnym dożywianiem). Możliwość

korzystania z internetu dają wszystkie placówki. Tylko jedna ze szkół (Zespół Szkół Społecznych Towarzystwa Przyjaciół Zgierza) nie posiada dostępu do sali gimnastycznej, a jej uczniowie korzystają z sali MOSiR-u. W dwóch placówkach funkcjonują klasy integracyjne (Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka, Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi).

Przedstawiciele 12 szkół nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia. Utrudniony dojazd uczniów do szkoły potwierdził jedynie przedstawiciel Szkoły Podstawowej Nr 10, jako przyczynę podając konieczność przejścia przez drogę krajową nr 91.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać zróżnicowanych tematycznie kół zainteresowań, m.in. przedmiotowych, sportowych, rozwijających zdolności artystyczne. Wszystkie placówki, poza jedną, prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich organizowane są zajęcia wyrównawcze (12 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (7), logopedyczne (5), socjoterapeutyczne (4), psychoterapeutyczne (8) oraz rewalidacyjne (2) i z zakresu terapii pedagogicznej (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, na dwa sposoby, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie oraz niski dochód w rodzinie. Z tych problemów wynikają kolejne, bo np. brak pracy zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa oraz może prowadzić do rozpadu rodziny. Wiąże się to również z występującymi w domu dysfunkcjami, takimi jak nadużywanie alkoholu przez rodziców oraz niewłaściwe relacje między rodzicami i dziećmi. Konsekwencją jest pozostawienie dziecka samemu sobie – bez opieki i z ograniczonymi szansami na dostęp do alternatywnych form spędzania wolnego czasu, co sprzyja szerzeniu się zachowań destruktywnych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, respondenci stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 6. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z miasta uczęszczających do szkół

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	8 (21)	4
sięganie po narkotyki	2 (5)	7
palenie papierosów	7 (129)	4
ucieczki z domu	5 (8)	4
kradzieże	9 (30)	2
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	10 (60)	3
autoagresja	5 (5)	5
przestępczość ujawniona	3 (3)	7
niszczenie mienia szkolnego	8 (24)	3
udział w grupach negatywnych	1 (18)	6
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	11 (90)	1
przemoc w rodzinie	8 (10)	3
zaniedbanie przez dom	10 (71)	2
wykorzystywanie seksualne	0	8

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: sięganie przez uczniów po papierosy, zaniedbanie przez dom, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego, m.in. na skutek dopuszczenia się kradzieży, a także niszczenie mienia szkolnego.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się sposobom wychowania dzieci przez rodziców, stosowanym metodom wychowawczym oraz relacjom rodzinnym. W tym kontekście zwracali również uwagę na konieczność identyfikowania sytuacji materialnej rodzin oraz sposobów spędzania czasu wolnego, jak również diagnozowania zapotrzebowania rodziców na poszczególne formy wsparcia oraz edukacyjnych i rozwojowych potrzeb uczniów.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są warsztaty wspierające uczniów i rodziców, zielone szkoły, kampanie profilaktyczne, obejmujące m.in. projekcje filmów edukacyjnych, konkursy, spektakle o tematyce profilaktycznej. Prowadzone są zajęcia mające na celu pedagogizację rodziców, rozmowy indywidualne, pogadanki, apele i prelekcje z przedstawicielami Policji i specjalistami spoza placówki. Realizowane są szkolne programy promujące zdrowie i bezpieczeństwo.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani stwierdzili przede wszystkim, że należy kontynuować dotychczasowe działania. Ankietowani wskazywali również na potrzebę dalszego rozwijania działań mających na celu kształtowanie postaw prospołecznych, jak również na konieczność zwiększenia współpracy z rodzicami.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

W opinii przedstawicieli 12 ankietowanych placówek współpraca szkoły z rodzicami jest zadowalająca. W jej ramach rodzice uczestniczą w uroczystościach szkolnych, prezentacjach i warsztatach, odbywają się zebrania ogólnoszkolne, spotkania ze specjalistami spoza placówki, prowadzone są rozmowy i konsultacje oraz utrzymywany jest indywidualny kontakt z rodzicami, także za pośrednictwem telefonu i internetu (e-mail, dziennik elektroniczny). Współpraca ta dotyczy rozwiązywania problemów wychowawczych, a także udziału rodziców w organizowaniu imprez i uroczystości.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele 12 badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoły utrzymywały kontakt zaliczono: Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, MOPS, Urząd Miasta Zgierza, Sąd Rodzinny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sanepid, CKD, MDK, MOK, MOSiR, rady osiedlowe, biblioteki, hospicjum, Straż Miejską, organizacje pozarządowe, w tym PCK, kluby sportowe i straż pożarną, parafie, wyższe uczelnie, nadleśnictwo i Mazowieckie Centrum Profilaktyki Uzależnień.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę przede wszystkim na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, szczególnie w czasie wakacji i ferii zimowych. Postulat ten dotyczył głównie tworzenia darmowych, ogólnodostępnych miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży oraz placówek ułatwiających dostęp do dóbr kultury (jak np. świetlice, kina, ośrodki rozwijające zainteresowania).

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali na konieczność wsparcia materialnego rodzin i aktywizowania zawodowego rodziców, wczesnego wykrywania dysfunkcji w rodzinach, a także zapewnienia dzieciom i młodzieży poczucia bezpieczeństwa.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

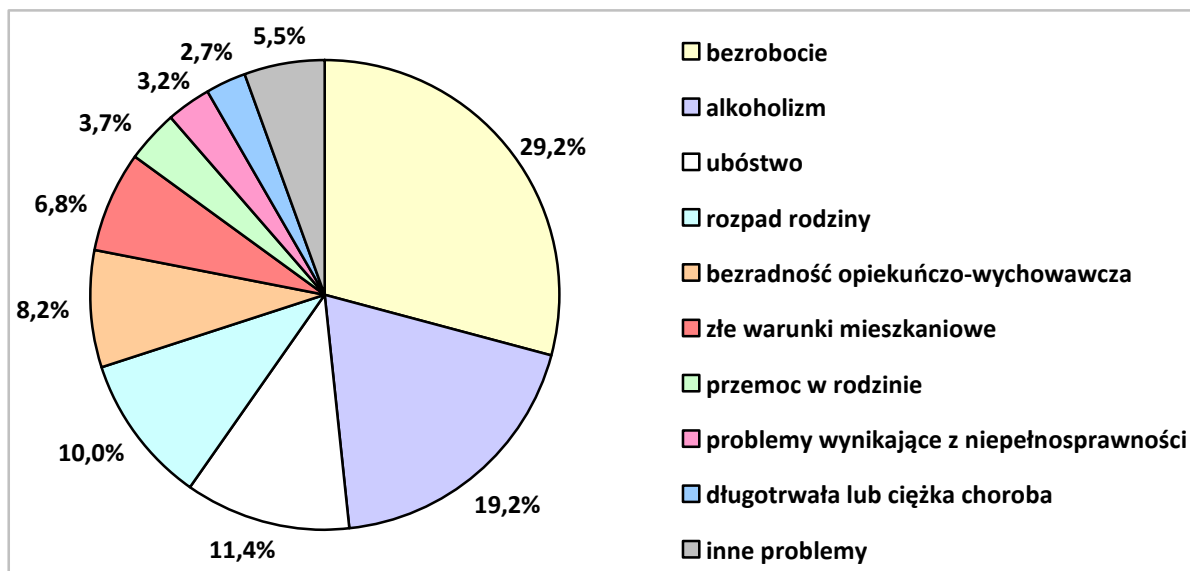
Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży, pedagodzy zwracali przede wszystkim uwagę na możliwość poszerzenia oferty bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów. Wskazywali na pozytywną rolę zainteresowania szkoły sytuacją i problemami uczniów. W tym kontekście podkreślili znaczenie częstych konsultacji z rodzicami i udzielanej im pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zauważyli także możliwość kierowania uczniów i ich rodziców do różnych ośrodków specjalistycznych oraz udzielania pomocy materialnej. Stwierdzili również, że szkoła może koordynować działania różnych instytucji działających na rzecz dzieci i młodzieży.

4.4. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Miasta Zgierza, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, Kościoła katolickiego) oraz mieszkańców miasta. Do analizy przedłożono w sumie 70 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji rodziny i dziecka w mieście.

W pierwszej kolejności poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą rodziny mieszkające w mieście. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające rodziny mieszkające w mieście

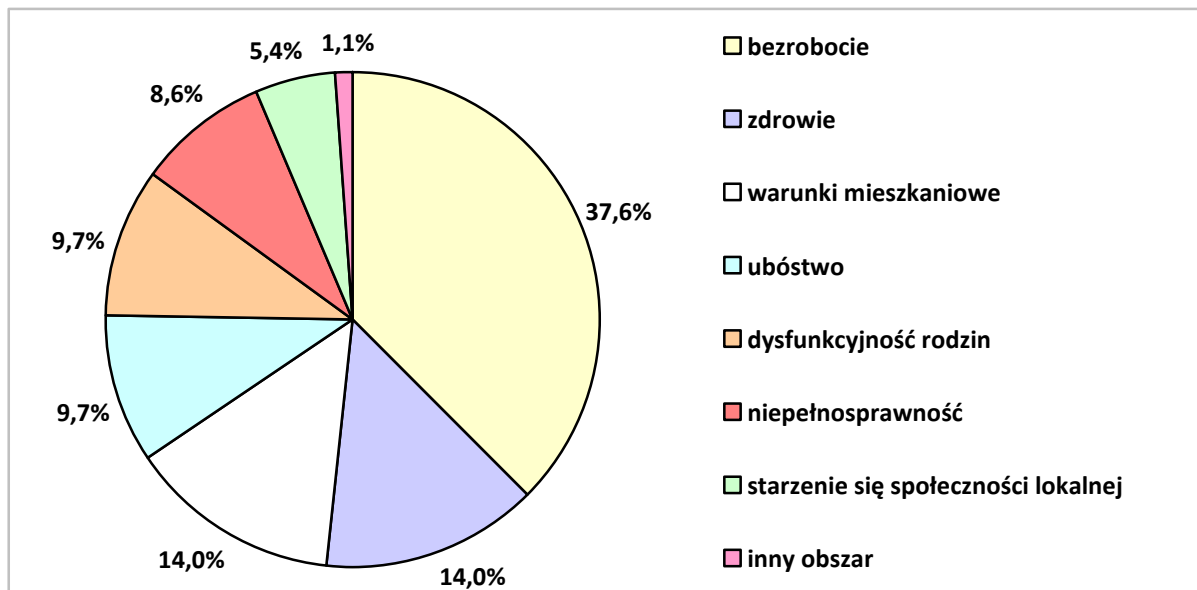

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do najpoważniejszych problemów, które najczęściej dotyczą rodziny mieszkające w mieście, respondenci zaliczyli bezrobocie (29,2%) i alkoholizm (19,2%). W dalszej kolejności wskazali ubóstwo (11,4%), rozpad rodziny (10%) oraz bezzadność opiekuńczo-wychowawczą i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (8,2%). Ponadto zwrócili uwagę na złe warunki mieszkaniowe (6,8%), przemoc w rodzinie (3,7%) oraz problemy wynikające z niepełnosprawności (3,2%) i długotrwałej lub ciężkiej choroby (2,7%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najbardziej niezadowolająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (37,6%) oraz zdrowie i warunki mieszkaniowe (po 14%). W dalszej kolejności wymieniono ubóstwo i dysfunkcyjność rodzin (po 9,7%) oraz niepełnosprawność (8,6%) i starzenie się społeczności lokalnej (5,4%).

Czynniki, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w mieście

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie czynników, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w mieście. W odpowiedziach ankietowani najczęściej wspominali o problemach, z którymi zmagają się rodziny, a które rzutują na sytuację dziecka, tj. ubóstwie, bezrobociu, bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, uzależnieniach rodziców, przemocy w rodzinie, złych warunkach mieszkaniowych. Podnosili również problem niewystarczającego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym do placówek wsparcia dziennego, dóbr kultury, ogólnodostępnych miejsc spotkań dzieci i młodzieży, obiektów sportowo-rekreacyjnych (boisk, placów zabaw), zbyt ubogie wyposażenie świetlic i placówek kulturalnych, niezadowolającą ofertę zajęć pozalekcyjnych i niewystarczające możliwości rozwijania zainteresowań. Wskazali też na ograniczone perspektywy dla młodego pokolenia.

Najważniejsze problemy związane z dziećmi i młodzieżą w mieście

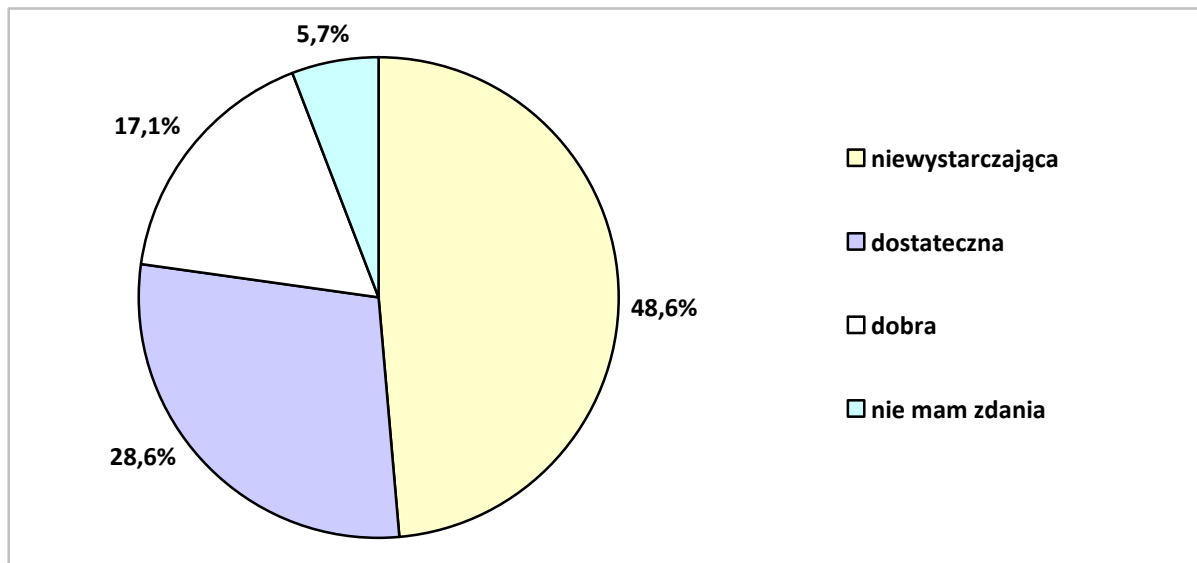
W odpowiedzi na następne pytanie, ankietowani zidentyfikowali problemy, z jakimi zmagają się dzieci i młodzież w mieście. Za najważniejszy z nich uznali nieodpowiednie do potrzeb możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, co niejednokrotnie przekłada się na demoralizację przejawiającą się w braku kultury osobistej, stosowaniu agresji i przemocy, sięganiu po używki i środki odurzające, wzrost skali wandalizmu i przestępczości. W tym kontekście zwrócono uwagę na łatwy dostęp do używek przy jednoczesnej nieodpowiedniej dostępności świetlic środowiskowych, kółek zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych.

Innym problemem są ograniczone perspektywy, tak z uwagi na problemy występujące w domu rodzinnym, jak i trudności w znalezieniu pracy. Przy niskim poziomie życia rodziny oczywisty staje się brak środków na kontynuowanie nauki po zakończeniu obowiązku szkolnego.

Problemy te, zdaniem respondentów, przyczyniają się do spadającej motywacji dzieci i młodzieży do nauki, przekładają się na trudności edukacyjne i wychowawcze, słabe uspołecznienie oraz brak poczucia odpowiedzialności za własne czyny. W przypadku nikłego zainteresowania ze strony rodziców pogłębiają niedostosowanie społeczne młodego pokolenia. Deficyt pozytywnych wzorców w rodzinie i brak autorytetu wśród dorosłych skutkuje brakiem szacunku dla wychowawców i osób starszych.

Niejako w uzupełnieniu odpowiedzi na pytania o czynniki, które ograniczają prawidłowy rozwój osób w wieku przedprodukcyjnym, oraz o problemy, które występują wśród nich najczęściej, ankietowani wyrazili opinie na temat organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście. Otrzymane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście?

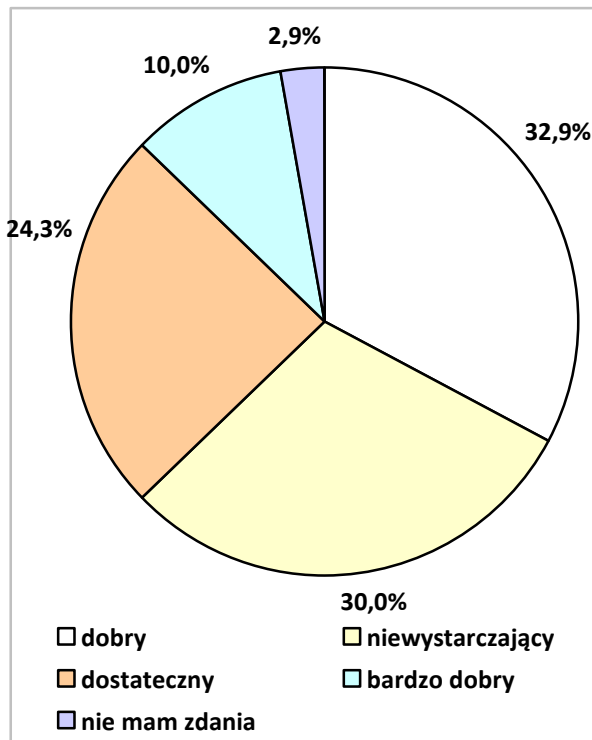

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

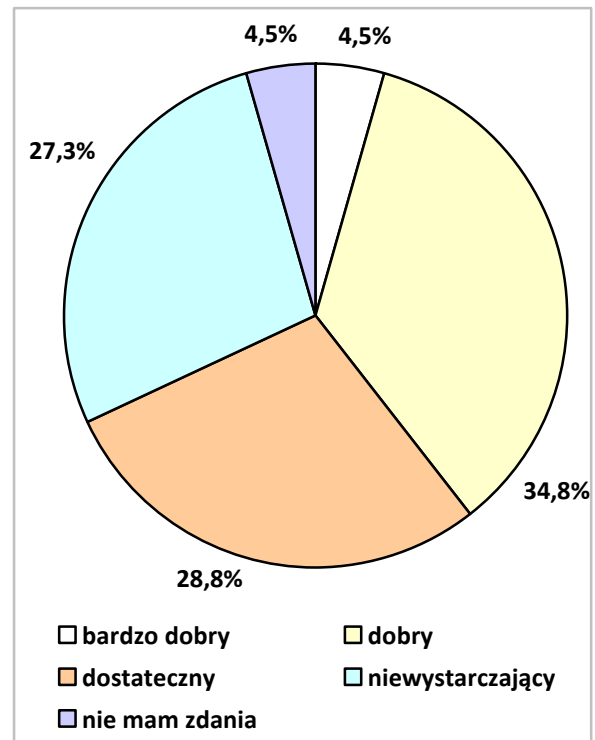
Najlichniesza grupa respondentów, bo aż prawie połowa (48,6%), negatywnie oceniła organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście, uznając ją za niewystarczającą. Jednocześnie 17,1% oceniło ją dobrze, a 28,6% badanych było zdania, że organizacja ta jest na dostatecznym poziomie, natomiast 5,7% nie miało zdania na ten temat.

Odpowiadając na następne pytania przedstawiciele środowiska lokalnego wyrazili opinie odnośnie dostępności placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, wsparcia dziennego i obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście. Wskazali również deficyty w tym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w mieście?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w mieście?

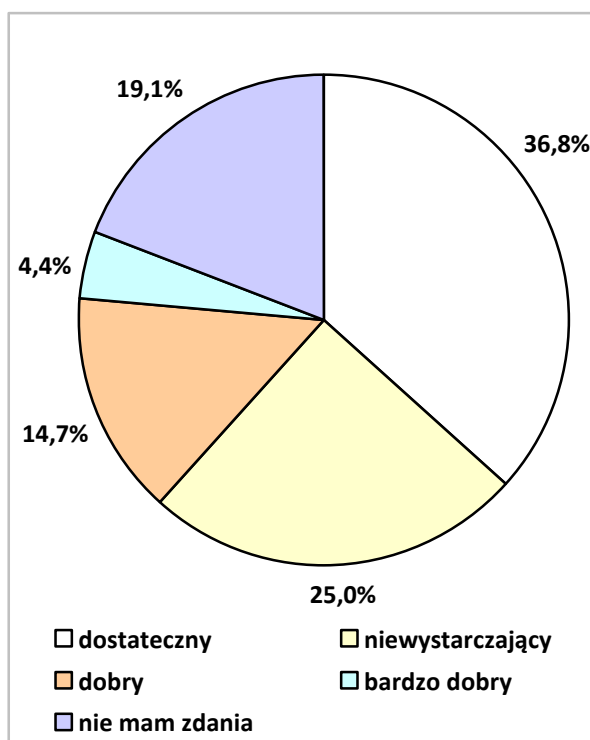

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

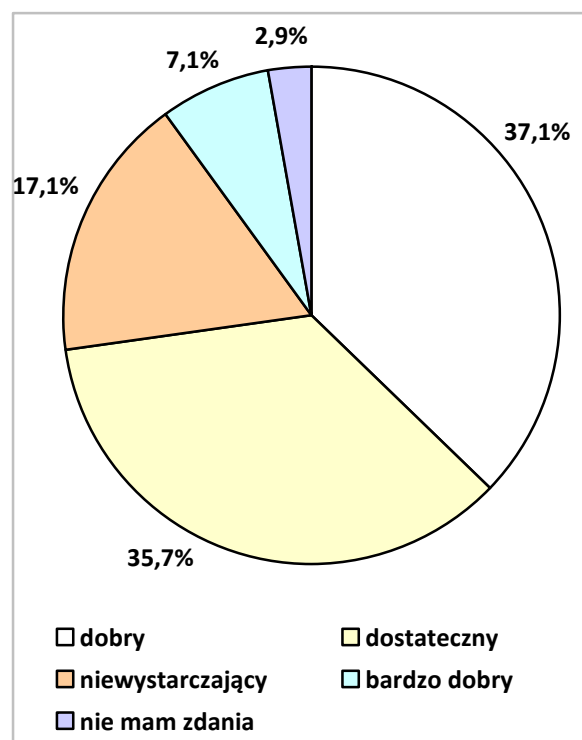
Blisko jedna trzecia respondentów (32,9%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w mieście jest dobry. Niewiele mniejszy odsetek badanych (30%) uznał go za niewystarczający. Za dostateczny uznało go 24,3%, natomiast za bardzo dobry 10% ankietowanych. Zdania na ten temat nie miało 2,9% respondentów.

W przypadku dostępu do placówek kulturalnych w mieście, 34,8% ankietowanych uznało go za dobry. Jako dostateczny oceniło go 28,8%, a jako niewystarczający 27,3%. Za bardzo dobry uznało go 4,5% i taki sam odsetek badanych nie miał na ten temat zdania.

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

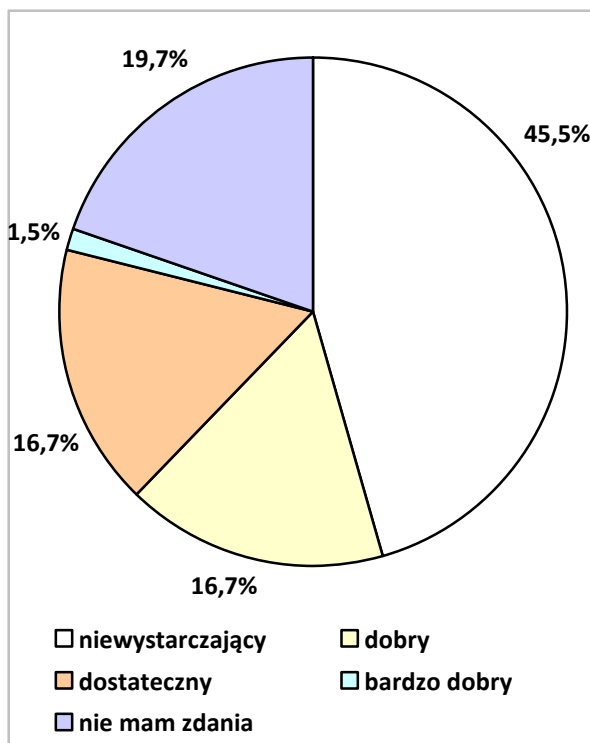
Najwięcej badanych (36,8%) dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży określiło jako dostateczny, a kolejne 19,1% jako dobry lub bardzo dobry. Jednocześnie co czwarty ankietowany dostęp ten ocenił negatywnie. Zdania w tej sprawie nie miało 19,1% respondentów.

Dużo lepiej ankietowani ocenili dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych. Łącznie 44,2% respondentów stwierdziło, że jest on dobry lub bardzo dobry. Za dostateczny uznało go 35,7%, a za niewystarczający 17,1% badanych. Zdania nie miało 2,9% ankietowanych.

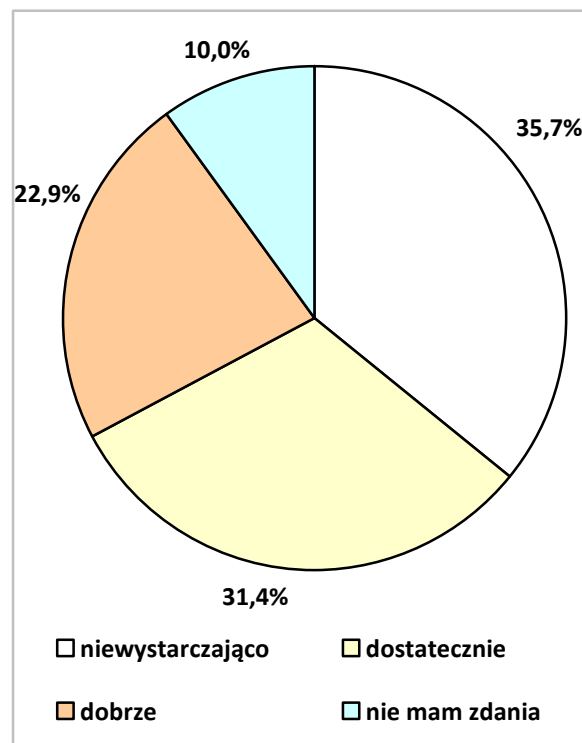
Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w mieście brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej kina, świetlice środowiskowe, kluby i koła zainteresowań. W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli deficyty wśród takich obiektów, jak ogólnodostępne boiska, lodowiska, place zabaw.

W kolejnych pytaniach poproszono ankietowanych o ocenę dostępności wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz opinię na temat prowadzonych w mieście działań wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych, których adresatami są rodziny i dzieci.

Wykres 8. Jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w mieście?

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin i dzieci?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 45% respondentów stwierdziło, że dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w mieście jest niewystarczający. Za dobry lub dostateczny uznało go po 16,7% badanych, a za bardzo dobry 1,5% ankietowanych. Zdania na ten temat nie miało prawie 20% respondentów.

Realizowane w mieście działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne, których adresatami są rodziny i dzieci dobrze oceniło 22,9% badanych. Za dostateczne uznało je 31,4% respondentów. Negatywną opinię w tej sprawie przedstawiło 35,7% ankietowanych, a 10% nie miało na ten temat zdania.

Co zrobić, by poprawić sytuację rodzin, dzieci i młodzieży w mieście?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w mieście w celu poprawy sytuacji rodzin oraz dzieci i młodzieży. Odpowiadając na nie, badani szczególną uwagę zwrócili na potrzebę zapewnienia pracy rodzicom, wskazując w tym kontekście potrzebę aktywizacji osób bezrobotnych, np. poprzez organizację szkoleń mających na celu podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

Zdaniem respondentów warto byłoby również zwiększyć wsparcie finansowe dla rodzin ubogich.

Ankietowani podkreślali także konieczność organizowania dzieciom i młodzieży, na szerszą skalę niż dotychczas, alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych, poszerzenie oferty ośrodków kulturalnych i sportowych, tworzenie kolejnych placówek wsparcia dziennego.

Instytucje i organizacje działające w mieście bądź obejmujące zasięgiem działania jego mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci

W ostatnim pytaniu poproszono ankietowanych o podanie instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci. Wśród nich badani najczęściej wskazywali: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta Zgierza, Ośrodek Wczesnej Interwencji, MDK, MOK, CKD, PCPR, szkoły, ośrodki sportowe, organizacje pozarządowe.

4.5. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do życiowego usamodzielnienia, zaspokojenia niezbędnych potrzeb, integracji ze środowiskiem i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w mieście świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej im. bł. o. Rafała Chylińskiego w Zgierzu. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: wspomniana powyżej ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach rodzinnych oraz ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W wykonywaniu zadań MOPS współdziała z różnymi podmiotami. Należą do nich: sąd, policja, prokuratura, zakłady karne, Straż Miejska, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, wydziały Urzędu Miasta Zgierza jednostki pomocnicze Rady Miasta Zgierza (współpraca z radami osiedli), Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki

Mieszkaniowej, Zgierska Spółdzielnia Mieszkaniowa i Zakład Energetyczny, ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie z terenu Polski, domy dziecka, szkoły, przedszkola, żłobek i Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny – Oddział Psychiatrii i Oddział Odwykowy, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Związek Harcerstwa Polskiego, Polski Czerwony Krzyż, Liga Kobiet Polskich, Towarzystwo im. Brata Alberta w Łodzi, Stowarzyszenie MONAR – Ośrodek Pomocy „Wzajemnie potrzebni” w Ozorkowie, parafie rzymsko-katolickie z terenu Zgierza, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicznych Chrześcijan, Klub Abstynencki STOP i grupy Anonimowych Alkoholików, Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „CARE”, Stowarzyszenie „Pomocna dłoń”, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz związki kombatanckie, urzędy skarbowe, komornicy, Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, Wojewódzki Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Kultury (MOK) i Centrum Kultury Dziecka (CKD), Młodzieżowy Dom Kultury (MDK), Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich „EZG”, Stowarzyszenie im. E. Gołęba, Stowarzyszenie „Yacht Club Boruta”, Klub Inteligencji Katolickiej i Akcja Katolicka.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2010-2012.

Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	19.145.730,50 zł	19.394.714,81 zł	19.513.595,77 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	6.950.945,74 zł	6.991.798,64 zł	7.154.629,06 zł
w tym na świadczenia rodzinne	8.828.935,80 zł	8.827.123,84 zł	8.567.442,68 zł
na zadania własne gminy	8.009.176,70 zł	8.072.846,97 zł	8.258.196,44 zł
na zadania zlecone gminie	11.136.553,80 zł	11.321.867,84 zł	11.255.399,33 zł

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta stale rosła. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych. W ich ramach największe sumy wydatkowano na realizację świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. Zdecydowanie mniej środków przeznaczano natomiast na realizację zadań własnych. Wśród nich przeważały środki przyznawane na zasiłki okresowe, stałe, celowe i w naturze oraz usługi opiekuńcze.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin i przebywających w nich osób, objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 8. Rodziny i przebywające w nich osoby, objęte pomocą społeczną w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin	1.883	1.776	1.871
liczba osób w rodzinach	3.649	3.375	3.483
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności miasta	6,4%	6%	6,2%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2010-2012 ulegała wahaniom (1.883 w 2010 r., 1.776 w 2011 r., 1.871 w 2012 r.), podobnie liczba osób przebywających w tych rodzinach (3.649 w 2010 r., 3.375 w 2011 r., 3.483 w 2012 r.).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat typów rodzin objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2010-2012.

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2010-2012

typy rodzin		liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
		2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
rodziny ogółem		2.086	1.907	1.871	3.992	3.548	3.483
o liczbie osób:	1	1.215	1.115	1.086	1.215	1.115	1.086
	2	316	311	318	632	622	636
	3	287	244	235	861	732	705
	4	166	139	137	664	556	548
	5	75	77	66	375	385	330
	6 i więcej	27	21	29	245	138	178
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		825	742	722	2.483	2.209	2.196
o liczbie dzieci:	1	423	398	379	904	831	806
	2	261	215	205	895	741	707
	3	100	89	91	447	408	407
	4	26	29	33	137	152	179
	5	9	7	9	56	46	57
	6	5	2	3	37	15	22
	7 i więcej	1	2	2	7	16	18
rodziny niepełne ogółem		327	298	312	930	828	860
o liczbie dzieci:	1	149	149	163	304	304	332
	2	118	101	97	356	305	296
	3	40	30	37	157	122	151
	4 i więcej	20	18	15	113	97	81

rodziny emerytów i rencistów ogółem		453	404	310	731	620	453
o liczbie osób:	1	291	274	216	291	274	216
	2	95	83	66	190	166	132
	3	33	21	14	99	63	42
	4 i więcej	34	26	14	151	117	63

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Analiza struktury rodzin objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2010-2012, wykazała, iż najliczniejszą grupę stanowiły: osoby samotne (w 2010 r. 1.215, w 2011 r. 1.115, w 2012 r. 1.086), rodziny liczące 2 osoby (w 2010 r. 316, w 2011 r. 311, w 2012 r. 318) oraz rodziny trzyosobowe (w 2010 r. 287, w 2011 r. 244, w 2012 r. 235).

Podobnie wyglądała struktura beneficjentów biorąc pod uwagę poszczególne typy rodzin. W przypadku rodzin z dziećmi największe grupy w latach 2010-2012 stanowiły rodziny posiadające jedno dziecko (w 2010 r. 423, w 2011 r. 398, a w 2012 r. 379) i dwoje dzieci (w 2010 r. 261, w 2011 r. 215, w 2012 r. 205). Jeśli chodzi o rodziny niepełne, to również najliczniejsze były rodziny posiadające jedno dziecko (w 2010 i 2011 r. po 149, w 2012 r. 163) lub dwoje dzieci (w 2010 r. 118, w 2011 r. 101, w 2012 r. 97). Z kolei w odniesieniu do rodzin emerytów i rencistów największą grupę beneficjentów w latach 2010-2012 stanowiły osoby samotne (w 2010 r. 291, w 2011 r. 274, w 2012 r. 216).

Najliczniej reprezentowane grupy wśród osób i rodzin objętych wsparciem przez MOPS stanowiły w 2012 roku charakteryzujące się niskim poziomem dochodów osoby i rodziny ubogie. Pochodzące z tych ostatnich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012

powód przyznawania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	1.077	1.071	1.283	2.248	2.145	2.543
potrzeba ochrony macierzyństwa	221	169	160	779	618	596
bezrobocie	1.147	1.046	1.109	2.520	2.228	2.335
niepełnosprawność	687	603	640	1.219	1.013	1.059
długotrwała lub ciężka choroba	711	614	688	1.207	1.010	1.077
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	276	245	292	808	725	849

przemoc w rodzinie	20	17	18	50	43	46
alkoholizm	140	115	128	248	163	198

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Analizując przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2010-2012 należy stwierdzić, iż głównymi powodami przyznawania pomocy były niski status materialny beneficjentów (ubóstwo, bezrobocie). Warto też zwrócić uwagę na fakt, że do najistotniejszych przyczyn udzielania przez Ośrodek wsparcia należały niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Powody przyznania pomocy społecznej w mieście przez MOPS wpływały na formę udzielanego rodzinom wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	–	1.394	1.508	–	2.617	2.854
rzeczowa	–	1.580	1.638	–	3.084	3.248
praca socjalna	2.038	1.915	1.876	3.916	3.621	3.468
poradnictwo specjalistyczne	185	147	112	394	299	239
schronienie	25	31	30	27	31	31
usługi opiekuńcze	137	121	159	159	147	197
specjalistyczne usługi opiekuńcze	5	4	2	5	4	2

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom miasta formą wsparcia była prowadzona z beneficjentami praca socjalna. Jest to działalność ukierunkowana na pomoc osobom i rodzinom w odzyskaniu lub wzmocnieniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, realizowana poprzez pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Pracą socjalną zajmują się bezpośrednio pracownicy socjalni. Przeprowadzają oni wywiady środowiskowe umożliwiające diagnozę sytuacji osób lub rodzin, a następnie przygotowują plany pomocy i zawierają kontrakty socjalne oraz monitorują efekty.

Do głównych działań podejmowanych przez pracowników socjalnych MOPS-u w Zgierzu należą:

- dokonywanie diagnozy sytuacji i zjawisk, które są przyczyną trudnego położenia rodzin, społeczności lokalnych, a także lokalnych grup ryzyka, a następnie analizowanie możliwości wsparcia i pomocy w celu zaspokojenia potrzeb,
- organizacja pomocy dla osób i rodzin oraz przyznawanie świadczeń w różnej formie w ramach możliwości dla osób kwalifikujących się do pomocy,
- współpraca z organizacjami, instytucjami oraz innymi jednostkami w celu realizacji zadań, udzielanie porad, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania trudnych spraw życiowych osobom, które dzięki wsparciu pracownika będą zdolne do samodzielnego rozwiązania problemu będącego przyczyną trudnej sytuacji życiowej,
- inspirowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową oraz inspirowanie powołania instytucji i organizacji świadczących usługi służące poprawie sytuacji takich osób i rodzin.

Ponadto pracownicy socjalni udzielają informacji o przysługujących świadczeniach i innych formach pomocy, udzielają porad prawnych i pomagają w załatwianiu spraw urzędowych oraz udzielają wskazówek na temat miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w tym zakresie.

Pracownicy socjalni MOPS-u podnoszą kwalifikacje zawodowe poprzez specjalizacje, studia licencjackie i podyplomowe oraz uczestnicząc w kursach, szkoleniach i konferencjach. W 2010 roku brało w nich udział 16 pracowników MOPS-u, w 2011 roku 21, w 2012 roku 21. W ramach specjalizacji II stopnia pracownicy socjalni realizowali w 2011 r. projekt socjalny „Serce na dłoni”, którego celem była integracja społeczna niepełnosprawnych pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej na Chełmach z dziećmi i młodzieżą.

Ważne formy wsparcia stanowiły również pomoc rzeczowa i finansowa, głównie w postaci posiłku oraz zasiłków okresowych, stałych, celowych i w naturze. W 2012 roku liczba osób w rodzinach objętych tymi formami wsparcia była większa niż rok wcześniej. Wśród form pomocy udzielanej przez Ośrodek znalazły się również poradnictwo specjalistyczne oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia MOPS podejmował szereg innych działań o charakterze środowiskowym. Wśród nich realizował projekt systemowy pn. „Jestem potrzebny, chcę być potrzebny”, którego celem był rozwój aktywnej integracji wśród mieszkańców miasta Zgierza korzystających z pomocy społecznej, wzrost ich kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych. Projekt był skierowany do klientów Ośrodka, będących w wieku aktywności zawodowej. W 2010 roku w projekcie uczestniczyło 80 klientów MOPS-u, a w 2011 i 2012 roku po 118 klientów.

W ramach projektu zorganizowano różnego rodzaju warsztaty, szkolenia zawodowe, spotkania wigilijne, wyjazdy integracyjne do Kotliny Kłodzkiej i Władysławowa, wycieczki na zajęcia sportowe i rekreacyjne do Torunia, Ciechocinka i Łodzi, zwiedzanie zgierskich i łódzkich muzeów oraz przedstawienia teatralne i projekcje filmów, a dla osób zainteresowanych dodatkowo szkolenia z obsługi komputera i internetu. W ramach wsparcia finansowane były koszty opieki nad dziećmi beneficjentów, ubezpieczenie zdrowotne i NW uczestników oraz koszty dojazdu związane z uczestnictwem w projekcie i wyżywienie podczas zajęć. Uczestnikom projektu przeprowadzono badania profilaktyczne lub specjalistyczne związane z możliwością podjęcia zatrudnienia. W 2010 roku beneficjenci wzięli udział w jednodniowej wycieczce krajoznawczej do Warszawy, w trakcie której zwiedzili z przewodnikiem Zamek Królewski, Pałac Kultury i Nauki, Łazienki i Stare Miasto, zapoznając się z historią stolicy. W 2011 i 2012 roku zorganizowano wyjazdy na trzydniowe turnusy do Spały oraz Sulejowa dla uczestników wraz z rodzinami, w trakcie których m.in. zapoznali się z alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego z rodziną oraz została przeprowadzona diagnoza systemu rodzinnego. W 2012 r. dla uczestników projektu zorganizowano ekologiczny rajd na terenie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, w trakcie którego przewodnik PTTK przekazał im wiedzę na temat otaczającej przyrody. Zakończeniem rajdu było ognisko i konkurs z nabytej wiedzy ekologicznej. Także w 2012 r. beneficjenci projektu wspólnie z wolontariuszami i pracownikami Ośrodka urządzili plac zabaw wyposażony w huśtawkę, karuzelę i zjeżdżalnię. Ponadto w ramach projektu realizowano Program Aktywności Lokalnej „Razem więcej”. Uczestnicy Programu wzięli udział w wycieczce do Aquaparku „Fala” w Łodzi, na którą mogli zabrać swoją rodzinę, przy czym warto zauważyć jest to, że dla zdecydowanej większości tych osób był to pierwszy w życiu pobyt w Aquaparku. Dla wszystkich zapewniono transport, bilety wstępu, posiłek oraz stroje kąpielowe. Dla rodzin z dziećmi biorącymi udział w Programie Aktywności Lokalnej zorganizowano także wyjazd do Teatru Arlekin w Łodzi.

W analizowanym okresie przy MOPS-ie prowadzone było również Centrum Wolontariatu, utworzone w styczniu 2011 roku. W pierwszym roku działalności w działania wolontariatu zaangażowane były 22 osoby, wśród których było 7 uczestników projektu „Jestem potrzebny, chcę być potrzebny”. W 2012 roku w działaniach wolontariatu wzięło udział 11 osób. Wolontariusze pracowali w MOPS-ie, w placówkach oświatowych na terenie Zgierza, w Domu Pomocy Społecznej w Zgierzu, w Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, przy organizacji maratonu „Bieg po zdrowie” w Łodzi (w 2011 r.), ponadto w 2012 r. jedna osoba ukończyła kurs opiekuna środowiskowego

i pomagała rodzinie wielodzietnej, wolontariuszka pomagała również rodzinie, w której występuje niepełnosprawność.

Od 2008 roku w MOPS-ie działa Zespół ds. Aktywizacji Zawodowej i Projektów Rozwojowych, który zajmuje się szeroko rozumianą aktywizacją społeczną i zawodową klientów pomocy społecznej. W ramach tego zespołu funkcjonuje Punkt Aktywizacji Zawodowej, który utrzymuje stały kontakt z Powiatowym Urzędem Pracy w Zgierzu. Dwa razy w tygodniu PUP przesyła do Punktu listę aktualnych ofert pracy i realizowanych działań. Ponadto Punkt pozyskuje informacje o wolnych miejscach pracy za pomocą internetu, prasy i sieci kontaktów nawiązanych w trakcie działalności. Do Punktu Aktywizacji Zawodowej są kierowani przez pracowników socjalnych lub zgłaszają się samodzielnie klienci, zainteresowani ofertami pracy lub pomocą w napisaniu listu motywacyjnego i CV. W 2010 roku do Punktu zgłosiło się 221 osób, którym udzielono 334 porady, w 2011 roku 238 osobom udzielono 370 porad, a w 2012 roku 72 osobom udzielono 115 porad.

W czerwcu 2011 roku przy MOPS-ie został utworzony „Bank Przydasi” – miejsce przyjmowania i gromadzenia używanych sprzętów, które następnie przekazywane są osobom potrzebującym, wskazanym przez pracownika socjalnego. W latach 2011-2012 do „Banku Przydasi” trafiły meble, materace, pościel, lodówki, dywany, telewizor, kuchnia gazowa. W 2011 r. zostały one przydzielone 18 osobom i rodzinom, w 2012 r. 25 osobom i rodzinom. W transporcie sprzętów pomagało m.in. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

W latach 2010-2012 Ośrodek realizował także prace społecznie użyteczne (m.in. w jednostkach pomocy społecznej, szkołach, świetlicach). Do ich wykonywania kierowane były osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (w latach 2010-2011 60% świadczeń wypłacanych z tego tytułu bezrobotnym refundował PUP ze środków Funduszu Pracy, a 40% finansowało miasto, natomiast w roku 2012 świadczenia w równych częściach po 50% były finansowane przez PUP i Gminę Miasto Zgierz).

W omawianym okresie MOPS realizował także, we współpracy z Policją, procedurę „Niebieska Karta”. W 2010 r. wpłynęło z policji 50 zgłoszeń o interwencji i sporządzeniu meldunku dotyczącego przemocy w rodzinie. Pracownicy socjalni Ośrodka sporządzili 16 „Niebieskich Kart” i przeprowadzili w tych sprawach wywiady środowiskowe oraz zaproponowali pomoc zmierzającą do szybkiego i skutecznego zaprzestania przez sprawców przemocy zachowań destrukcyjnych. W 2011 r. wpłynęło 67 zgłoszeń i sporządzono 46 kart. W związku z realizacją Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz

Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, wydanym w czerwcu 2011 roku zarządzeniem Prezydenta Miasta Zgierza został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego weszli przedstawiciele MOPS-u, Komendy Powiatowej Policji, Kuratorskiej Służby Sądowej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Zespołu Przychodni Rejonowych oraz placówek oświatowych. Obecnie wszystkie instytucje, które w ramach swoich ustawowych zadań powezmą informację o przemocy domowej, są zobowiązane do sporządzenia formularza „Niebieskiej Karty” i przekazania go do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Dzięki temu w 2012 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 38 zgłoszeń z Policji, 9 z MOPS-u, 6 z PCPR-u i 2 od służby zdrowia, przy czym dotyczyły one w sumie 53 rodzin, wśród których było 28 wychowujących nieletnie dzieci. Na skutek podjętej procedury do Prokuratury Rejonowej w Zgierzu zostały wniesione 2 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, a jedna rodzina została umieszczona w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi.

W styczniu 2010 roku w ramach MOPS-u powstał Zespół ds. Pomocy Rodzinie, obejmujący swoimi działaniami rodziny dysfunkcyjne, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem w placówkach opiekuńczych lub już zostały w nich umieszczone, oraz rodziny, w których występuje przemoc domowa. Do zadań Zespołu należy także praca z osobami uzależnionymi od alkoholu i substancji psychoaktywnych. W 2010 roku wsparciem Zespołu zostało objętych 30 rodzin, w 2011 r. 83 rodziny, a w 2012 r. 87 rodzin. Pomoc dla tych rodzin polegała na udzielaniu wsparcia emocjonalnego, psychicznego i pedagogicznego, objęcia ich działaniami edukacyjnymi, które sprowadzały się do motywowania członków rodziny do większej aktywności, przeciwdziałania przemocy w rodzinie (także poprzez działania profilaktyczne i informacyjne) oraz wzmacniania działań profilaktycznych mających na celu pozostawienie dzieci w ich naturalnych rodzinach poprzez:

- motywowanie uzależnionych członków rodziny do podejmowania leczenia odwykowego w Dziennym Oddziale Leczenia Uzależnień, stowarzyszeniach i grupach AA,
- kierowanie osób i członków rodzin do Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin osób uzależnionych od narkotyków i „dopalaczy”,
- kierowanie uzależnionych członków rodziny do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- kierowanie uzależnionych członków rodzin na grupy edukacyjno-motywacyjne w Dziennym Oddziale Leczenia Uzależnień,

- współpracę z pracownikami instytucji, które mają kontakt z dzieckiem i jego rodziną i wspomagają działania w celu poprawy jej sytuacji (szkoły, policja, sąd, służba zdrowia).

Zespół ds. Pomocy Rodzinie we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zgierzu zorganizował w 2012 roku dwie edycje „Szkoły dla rodziców”, łącznie dla 36 osób, które poszerzyły dzięki temu swoją wiedzę i umiejętności wychowawcze. Ponadto w latach 2010-2012 MOPS wraz ze Stowarzyszeniem „Yacht Club Boruta” zorganizował łącznie dla 97 dzieci projekt socjalny, w ramach którego zorganizowano atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego w stancji wodnej i na Zalewie Włocławskim.

Od czerwca 2011 roku w siedzibie MOPS-u działa Punkt informacyjno-konsultacyjny, który jest otwarty dla wszystkich potrzebujących porady psychologa ds. uzależnień – w poniedziałki w siedzibie Ośrodka, a w czwartki w siedzibie Fundacji „Arka” przy ul. Narutowicza 2 (ze względu na specyfikę potrzeb odbiorców terminy i godziny przyjęć mogą być modyfikowane po wcześniejszym uzgodnieniu). W 2011 r. udzielono pomocy 8 osobom w sposób ciągły, natomiast w 2012 r. 51 osobom. Dla wszystkich osób potrzebujących wsparcia oraz poradnictwa psychologicznego w Ośrodku działa Punkt Porad Psychologicznych, gdzie profesjonalnego wsparcia udziela psycholog. Spotkania z psychologiem odbywają się w siedzibie MOPS-u, a także są organizowane u klienta – głównie w przypadkach niepełnosprawności (np. ze względu na niedowidzenie), podeszłego wieku, chorób somatycznych bądź psychicznych, problemów z poruszaniem się, opieką matki nad wielodzietną rodziną, bądź inną uzasadnioną koniecznością konsultacji na miejscu. Większość osób zgłaszających się po poradę, bądź zapisywanych w tym celu na konsultację przez pracowników socjalnych było klientami Ośrodka. Psycholog ściśle współpracuje również z pracownikami socjalnymi. Współpraca dotyczy głównie bieżących spraw klientów, umówienia spotkania w Ośrodku bądź wizyty domowej, zaczerpnięcia informacji, wypisania stosownych dokumentów, opinii, pokierowania do odpowiedniej instytucji, wskazania sposobów postępowania z klientem. Ponadto pracownicy socjalni zgłaszali się z własnymi sprawami po poradę. Współpraca dotyczyła też Zespołu ds. Pomocy Rodzinie oraz Asystentów Rodziny. W 2010 roku udzielono porad specjalistycznych 297 osobom, w roku 2011 - 373 osobom, natomiast w 2012 r. 409 osobom.

Klienci MOPS-u mogą też korzystać z bezpłatnych porad prawnych. W 2010 r. udzielone zostały 194 porady, w 2011 r. 173 porady, a w 2012 r. 214 porad. Wsparcia w tym zakresie udzielał radca prawny MOPS-u, a dotyczyło ono spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, spraw majątkowych, spadkowych, rodzinnych, egzekucyjnych.

W analizowanym okresie MOPS prowadził również Dom Dziennego Pobytu, przewidziany dla 30 osób. W 2010 r. korzystało z niego 70 osób, w 2011 r. 78 osób, a w 2012 r. 80 osób. W Domu Dziennego Pobytu działa grupa Anonimowych Alkoholików, na spotkania której kierowani są uzależnieni od alkoholu podopieczni MOPS-u, z którymi pracownicy socjalni zawarli kontrakt zobowiązujący do uczestnictwa w mityngach.

Od czerwca 2012 r. MOPS zatrudniał trzech asystentów rodziny, a od października został zatrudniony czwarty asystent. Głównym ich zadaniem jest wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pełniąc rolę mediatora, pełnomocnika i doradcy. Asystenci rodziny podejmują działania prowadzące do zmiany relacji w rodzinie, motywujące do chęci dokonania tej zmiany i budowania poczucia wartości członków rodziny. Praca z rodziną odbywa się za jej zgodą i z jej aktywnym zaangażowaniem w realizacji założonego planu. Najczęściej plan obejmuje trening budżetowy, trening żywnościowy, trening kompetencji wychowawczych oraz trening rozwoju osobistego. W okresie zatrudniania przez MOPS asystentów rodziny, tj. od 1 czerwca do 31 grudnia 2012 r. wsparciem tego rodzaju objęto 30 rodzin, a według rozeznania pracowników Ośrodka takiej pomocy wymaga w mieście ok. 60 rodzin.

W ramach realizowanych zadań Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu przyznawał świadczenia rodzinne. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	39.639	37.424	34.003
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	265	187	152
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	2.389	2.185	1.676
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	2.522	2.256	2.247
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2.070	1.939	1.930
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	2.378	2.295	2.037
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.507	1.468	1.426
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3.331	3.349	3.228

zasilek pielęgnacyjny	11.592	12.047	11.831
świadczenie pielęgnacyjne	1.348	1.663	2.060
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	583	581	492
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	67.624	65.394	61.082

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

W latach 2010-2012 liczba przyznanych świadczeń rodzinnych spadała (z 67.624 w 2010 r. do 61.082 w 2012 r.), a w 2012 roku wielkość wydatków przeznaczonych na ich realizację była niższa niż w latach poprzednich (8.567.442,68 zł w stosunku do 8.828.935,80 zł w 2010 r. i 8.827.123,84 zł w 2011 r.).

Najczęściej wypłacano zasiłek rodzinny (w 2010 r. 39.639 świadczeń, w 2011 r. 37.424, a w 2012 r. 34.003), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Do często przyznawanych świadczeń należały także dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (w 2010 r. 3.331 świadczeń, w 2011 r. 3.349, a w 2012 r. 3.228) oraz samotnego wychowywania dziecka (w 2010 r. 2.522 świadczeń, w 2011 r. 2.256, a w 2012 r. 2.247).

Istotną formę wsparcia stanowił również zasiłek pielęgnacyjny, którego liczba ulegała wahaniom (11.592 świadczeń w 2010 r., 12.047 w 2011 r., 11.831 w 2012 r.), a który służy częściowemu pokryciu wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Kolejną formę wsparcia świadczoną rodzinom przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu stanowiło świadczenie alimentacyjne. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	575	587	619
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	7.070	7.247	7.443
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	2.245.195	2.430.720	2.634.970

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Liczba mieszkańców miasta, którym w latach 2010-2012 przyznano świadczenie alimentacyjne rosła z roku na rok (z 575 osób w 2010 roku do 619 osób w 2012 r.). Tym samym zwiększała się liczba wypłacanych świadczeń (z 7.070 w 2010 r. do 7.443 w 2012 r.)

oraz wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 2.245.195 zł w 2010 r. do 2.634.970 zł w 2012 r.).

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w wysokości: 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W 2012 r. na tej podstawie miasto Zgierz pokryło 10% kosztów dla 24 dzieci (w tym 4 w domach dziecka i 20 w rodzinach zastępczych), a wydatki na ten cel wyniosły 24.002,51 zł.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Zgierzu funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jako jednostka powiatowa obejmuje zasięgiem działania również mieszkańców miasta. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do ludności miasta Zgierza w 2012 roku przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 14. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności miasta Zgierza w 2012 roku

forma udzielonej pomocy	liczba dzieci objętych pomocą w 2012 roku
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	7
liczba dzieci z miasta adoptowanych	1
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	21
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	19
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	14
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

W 2012 roku na terenie miasta Zgierza zamieszkiwało 69 rodzin zastępczych, w których przebywało 91 dzieci i pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, którzy pozostali w rodzinach zastępczych, a także 35 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych oraz 6 pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, którzy korzystali z pomocy finansowej PCPR w Zgierzu.

W uzupełnieniu powyższych informacji warto dodać, iż w 2010 roku 19 dzieci z miasta Zgierza umieszczono w 13 rodzinach zastępczych (w tym 1 dziecko w 1 rodzinie zastępczej poza terenem powiatu zgierskiego), a 12 dzieci w placówce opiekuńczo-

wychowawczej. Z kolei w 2011 roku 26 dzieci z miasta umieszczono w 20 rodzinach zastępczych (w tym 7 dzieci w 6 rodzinach zastępczych poza terenem powiatu zgierskiego), a 5 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

4.6. DZIECKO I RODZINA WSPIERANI PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNĄ

Dzieci i rodziny z miasta Zgierza mogą korzystać ze wsparcia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zgierzu, w ramach którego przeprowadzane są badania mające na celu objęcie terapią, wydanie opinii lub orzeczenia, a także organizowane są zajęcia terapeutyczne. Dane szczegółowe na temat form pomocy udzielonej w roku szkolnym 2012/2013 dzieciom i młodzieży z miasta Zgierza przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży z miasta Zgierza przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w 2012 roku

forma udzielonej pomocy	liczba dzieci objętych pomocą
terapia logopedyczna	136
przesiewowe badania logopedyczne	126
terapia psychologiczna i psychoterapia (w tym terapia rodzin)	49
terapia pedagogiczna	21
diagnoza psychologiczna	349
diagnoza pedagogiczna	231
zajęcia aktywizujące wybór kierunku kształcenia i zawodu	151
zajęcia wspierające pracę wychowawczą i profilaktyczną nauczycieli w szkołach	2.686

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zgierzu.

Do Poradni najczęściej zgłaszano się z takimi problemami, jak trudności szkolne, trudności wychowawcze, zaburzenia zachowania i emocji, zaburzenia rozwojowe dzieci i młodzieży oraz trudne relacje pomiędzy rodzicem a dzieckiem.

4.7. PRZESTĘCZOŚĆ WŚRÓD NIELETNICH

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu w 2012 roku na terenie miasta odnotowano 152 przestępstwa, których sprawcami było 59 nieletnich. W zdecydowanej większości były to przestępstwa o charakterze kryminalnym, wśród których dominowały przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Dane szczegółowe w powyższym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Przestępczość nieletnich na terenie miasta Zgierza w 2012 roku

rodzaj przestępstwa	liczba czynów popełnionych przez nieletnich	liczba nieletnich sprawców czynów karalnych
kradzież cudzej rzeczy	5	5
kradzież z włamaniem	1	8
rozbój i wymuszenie rozbójnicze	2	1
uszczerbek na zdrowiu	3	3
bójka lub pobicie	3	5
uszkodzenie rzeczy	1	1
przestępstwo przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	6	5
przestępstwo przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii	78	11
falszerstwo	1	1
przestępstwa drogowe	3	3
kierowanie w stanie nietrzeźwości	2	2
przestępstwa o charakterze kryminalnym	144	53
przestępstwa o charakterze gospodarczym	1	1
przestępstwa ogółem	152	59

Dane Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu.

4.8. RODZINA I DZIECKO POD KURATELĄ SĄDOWĄ

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071 ze zmianami), kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

W 2012 roku II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu prowadził na terenie miasta Zgierza 414 spraw opiekuńczych, 238 spraw związanych z leczeniem odwykowym oraz 201 spraw karnych nieletnich.

4.9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku programu wspierania rodziny stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu miasta, a jej przedmiotem stał się obszar rodziny, dziecka i młodzieży.

OBSZAR RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• zapobieganie dysfunkcjom rodzin, • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży, • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia, • rozwijanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, • podejmowanie działań mających na celu rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego, • podnoszenie poziomu nauczania, • dostosowywanie oferty spędzania wolnego czasu do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży, • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży.	• brak działań inicjujących powstawanie w mieście grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, • niski poziom koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzieży, • brak rozwijania opieki przedszkolnej w mieście, • niska skala upowszechniania idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, • ograniczona działalność profilaktyczna w obszarze zdrowia, • niewystarczające działania mające na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców miasta, • niezapewnianie schronienia ofiarom przemocy domowej.
szanse	zagrożenia
• istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej, • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w mieście, • dobra dostępność specjalistów w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych, • zwiększająca się liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego, • funkcjonowanie w mieście świetlic środowiskowych oraz placówek kulturalnych i sportowych, • funkcjonowanie w mieście klubów sportowych oraz umożliwiających rozwój uzdolnień, • istnienie w mieście organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży, • pozytywne nastawienie władz miasta do kwestii rodzin, dzieci i młodzieży, • Młodzieżowa Rada Miasta Zgierza.	• utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych, • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego, • brak pracy, • brak w mieście grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, • niewystarczający dostęp w mieście do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, • zbyt duża liczebność klas w placówkach oświatowych, • niewystarczający dostęp do opieki przedszkolnej, • niedostosowane do potrzeb rynku pracy szkolnictwo – brak szkół artystycznych, • niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży, • mała liczba mieszkań socjalnych w mieście, • zbyt mała liczba dzielnicowych w mieście, • niska świadomość zdrowotna mieszkańców miasta, • nieodpowiednia dostępność opieki medycznej w mieście, • niski poziom zaangażowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin.

4.10. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W MIEŚCIE

Zasobami wspierającymi rodzinę i dziecko, są instytucje i organizacje które działają na terenie danej gminy, bądź obejmują zasięgiem działania jej mieszkańców. W Zgierzu oraz w jego sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje mające w orbicie swoich zainteresowań rodzinę i dziecko. Ich wykaz zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 17. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z miasta

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Miejski Żłobek im. Koziółka Matołka w Zgierzu	ul. Tuwima 21, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 2 w Zgierzu	ul. Boya-Żeleńskiego 6, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 3 Integracyjne z Oddziałami Specjalnymi	ul. Mielczarskiego 26, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 6 w Zgierzu	ul. Gałczyńskiego 38, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 7 w Zgierzu	ul. Długa 62, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 8 w Zgierzu	ul. Łódzka 86, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 9 „Słoneczny Dom” w Zgierzu	ul. Dubois 10, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 10 „Pod Topolą” w Zgierzu	ul. Ossowskiego 26, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 12 w Zgierzu	ul. Gałczyńskiego 30, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 13 „Bajkowe Przedszkole” w Zgierzu	ul. Słowackiego 8, 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 14 w Zgierzu	ul. Boya-Żeleńskiego 17 (blok 77), 95-100 Zgierz
Miejskie Przedszkole Nr 15 w Zgierzu	ul. Boya-Żeleńskiego 10 (blok 90), 95-100 Zgierz
Przedszkole Niepubliczne „Promyczek” w Zgierzu	ul. 3 Maja 26, 95-100 Zgierz
Przedszkole Niepubliczne „Bim Bam Bom” w Zgierzu	ul. Parzęczewska 8, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Kurczaczek” w Zgierzu	ul. Struga 13-21, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Słonik”	ul. Leśmiana 1 (budynek B), 95-100 Zgierz
Niepubliczny Punkt Przedszkolny Akademia Malucha „Wesoły Skrzat”	ul. Żytnia 18, 95-100 Zgierz
Świetlica domowa „Trampolinka”	ul. Kamienna 16, 95-100 Zgierz
Szkoła Podstawowa Nr 1 z oddziałami integracyjnymi	ul. Piłsudskiego 1, 95-100 Zgierz
Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Dąbrowszczaków	ul. Szczawińska 2, 95-100 Zgierz
Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Jana Nepokoja	ul. Łódzka 2, 95-100 Zgierz
Szkoła Podstawowa Nr 5	ul. 1 Maja 63, 95-100 Zgierz
Szkoła Podstawowa Nr 8	ul. Boya-Żeleńskiego 4, 95-100 Zgierz
Szkoła Podstawowa Nr 10	ul. Ozorkowska 68/70, 95-100 Zgierz

Szkoła Podstawowa Nr 11	ul. Dubois 26, 95-100 Zgierz
Szkoła Podstawowa Nr 12 im. Armii Krajowej	ul. Staffa 26, 95-100 Zgierz
I Społeczna Szkoła Podstawowa TPZ	ul. Leśmiana 1 (budynek B), 95-100 Zgierz
Gimnazjum Nr 1 w Zgierzu	ul. Musierowicza 2, 95-100 Zgierz
Gimnazjum Nr 2 im. Jana Kochanowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi	ul. 3 Maja 46a, 95-100 Zgierz
Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza	ul. Leśmiana 1, 95-100 Zgierz
Prywatne Gimnazjum „Awans” (Gimnazjum „PRZY STASZICU”)	ul. 3 Maja 41, 95-100 Zgierz
Zespół Szkół Społecznych TPZ – Społeczne Gimnazjum	ul. Leśmiana 1 (budynek B), 95-100 Zgierz
Gimnazjum dla Dorosłych Centrum Nauki i Biznesu „Żak” Sp. z o.o. (oddział Zgierz)	plac Kilińskiego 4/4a (lokal nr 10), 95-100 Zgierz
Samorządowe Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta	ul. Musierowicza 2, 95-100 Zgierz
Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stanisława Staszica – I Liceum Ogólnokształcące, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. 3. Maja 41, 95-100 Zgierz
Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka – Liceum Ogólnokształcące z Oddziałem Integracyjnym, Liceum Profilowane, Technikum, Technikum Uzupełniające dla Dorosłych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Policealne Studium Zawodowe	ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
Zgierski Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II – Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, Technikum, Technikum Uzupełniające, Technikum Uzupełniające dla Dorosłych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Policealne Studium Zawodowe	plac Kilińskiego 8, 95-100 Zgierz
Zespół Szkół Społecznych TPZ – Społeczne Liceum Ogólnokształcące	ul. Leśmiana 1 (budynek B), 95-100 Zgierz
Placówka Niepubliczna „Bakałarz” s.c.	ul. Musierowicza 2, 95-100 Zgierz
Placówka Niepubliczna Centrum Edukacji i Biznesu „Żak” – Uzupełniające LO dla Dorosłych, LO dla Dorosłych, Szkoły Policealne	plac Kilińskiego 4/4a, 95-100 Zgierz
Placówka Niepubliczna Spółka Oświatowa „Prymus” – Uzupełniające LO dla Dorosłych, LO dla Dorosłych, Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	ul. Musierowicza 2, 95-100 Zgierz
Policealne Studium Zawodowe "College Handlowy"	ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
Policealne Studium Informatyczne	ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
Prywatne Studium Techniki Dentystycznej	ul. Kasztanowa 21/23, 95-100 Zgierz
Kolegium Nauczycielskie w Zgierzu	ul. 3 Maja 46, 95-100 Zgierz

Stowarzyszenie Zgierski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Łęczycka 24, 95-100 Zgierz
Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Zgierzu	ul. Sokołowska 4, 95-100 Zgierz
Spółeczna Szkoła Muzyczna II stopnia TPZ w Zgierzu	ul. Sokołowska 4, 95-100 Zgierz
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy – Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze, Zasadnicza Szkoła Specjalna, Szkoła Przysposabiająca do Zawodu, Internat	ul. Parzęczewska 46, 95-100 Zgierz
Specjalny Ośrodek Wychowawczy	ul. Parzęczewska 46, 95-100 Zgierz
Ośrodek Pomocy Dydaktycznej	ul. Skłodowskiej-Curie 5, 95-100 Zgierz
Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu	ul. Mielczarskiego 1, 95-100 Zgierz
Centrum Kultury Dziecka, Filia nr 1 Miejskiego Ośrodka Kultury w Zgierzu	ul. ks. Sz. Rembowskiego 17, 95-100 Zgierz
Młodzieżowy Dom Kultury	ul. Długa 42, 95-100 Zgierz
Spółdzielczy Dom Kultury „SEM” w Zgierzu	ul. Parzęczewska 21, 95-100 Zgierz
Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich EZG	1 Maja 75/1, 95-100 Zgierz
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Zdolności Dzieci i Młodzieży im. Andrzeja Gołąba	ul. ks. Sz. Rembowskiego 36/40, 95-100 Zgierz
Stowarzyszenie Wielokulturowy Zgierz	ul. ks. Sz. Rembowskiego 36/40, 95-100 Zgierz
Towarzystwo Kultury Teatralnej Zgierza i Powiatu Zgierskiego	ul. Mielczarskiego 1, 95-100 Zgierz
Towarzystwo Ochrony Kultury Zgierza	ul. Szeroka 3, 95-100 Zgierz
Towarzystwo Przyjaciół Zgierza	ul. 1 Maja 5, 95-100 Zgierz
Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia”	ul. Łęczycka 2, 95-100 Zgierz
Zgierska Galeria Sztuki	ul. Mielczarskiego 1, 95-100 Zgierz
Galeria Stacji Nowa Gdynia	ul. Sosnowa 1, 95-100 Zgierz
Muzeum Miasta Zgierza	ul. Dąbrowskiego 21, 95-100 Zgierz
Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Bolesława Prusa w Zgierzu – Biblioteka Główna	ul. Łódzka 5, 95-100 Zgierz
Filia Nr 1 Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Bolesława Prusa w Zgierzu	ul. Lechonia 2, 95-100 Zgierz
Filia Nr 2 Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Bolesława Prusa w Zgierzu	ul. Długa 19, 95-100 Zgierz
Filia Nr 3 Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Bolesława Prusa w Zgierzu	ul. Dubois 23A, 95-100 Zgierz
Filia Nr 4 Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Bolesława Prusa w Zgierzu	ul. Barlickiego 2, 95-100 Zgierz
Filia Nr 6 Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Bolesława Prusa w Zgierzu	ul. Staffa 26, 95-100 Zgierz
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Łodzi – Filia w Zgierzu	ul. 3 Maja 46, 95-100 Zgierz
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu im. M. Skłodowskiej-Curie	ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz

Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej	
Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej dla dzieci	
Gabinet Pielęgniarki i Położnej Środowiskowej	
Przychodnia Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej	
Poradnie specjalistyczne	
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Care”	ul. Dubois 17, 95-100 Zgierz
Zgierskie Centrum Kardiologii MED-PRO	ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz
Miejski Zespół Przychodni Rejonowych w Zgierzu	Przychodnia Rejonowa Nr 1, ul. Stanisława Fijałkowskiego 2, 95-100 Zgierz
	Przychodnia Rejonowa Nr 2, ul. Księdza Szczepana Rembowskiego 36/40, 95-100 Zgierz
	Przychodnia Rejonowa Nr 3, ul. Łęczycka 24a, 95-100 Zgierz
	Przychodnia Rejonowa Nr 4, ul. Leopolda Staffa 10, 95-100 Zgierz
	Poradnia Medycyny Szkolnej, ul. Łęczycka 24a, 95-100 Zgierz
Poradnia Chorób Płuc i Alergii Układu Oddechowego	ul. Długa 56, 95-100 Zgierz
Centrum Medyczne BORUTA sp. z o. o. w Zgierzu	ul. A. Struga 2-4, 95-100 Zgierz
Centrum Medyczne „AS-MEDICA”	ul. Łódzka 82/84, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „EndoMedica”	ul. Witkacego 2c, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Cormed”	ul. 1 Maja 28A, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” Przychodnia Medycyny Rodzinnej	ul. 1 Maja 28B, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Polimedica”	ul. Witkacego 2d, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sanus”	ul. Dąbrowskiego 19, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Tom-Med”	ul. 1 Maja 2a, 95-100 Zgierz
Specjalistyczne Centrum Medyczne „Wamed”	ul. Dąbrowskiego 6/8, 95-100 Zgierz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ośrodek Wczesnej Interwencji”	ul. Długa 62, 95-100 Zgierz
Zakład Opieki Zdrowotnej „Bazyli” – Specjalistyczne Usługi Medyczne	ul. A. Struga 23, 95-100 Zgierz
Pogotowie ratunkowe – Oddział w Zgierzu	ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz
Punkt konsultacyjny dla osób i rodzin osób uzależnionych od narkotyków i „dopalaczy” przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej	ul. Długa 77, 95-100 Zgierz
Zespół ds. pomocy rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej	ul. Długa 77, 95-100 Zgierz
Konsultacje psychologiczne przy Miejskim	ul. Długa 77, 95-100 Zgierz

Ośrodka Pomocy Społecznej	
Punkt Konsultacyjny Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	ul. Barlickiego 2, 95-100 Zgierz
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej im. bł. o. Rafała Chylińskiego	ul. Długa 56, 95-100 Zgierz
Ośrodek Pomocy w Nauce dla Dzieci	ul. Skłodowskiej-Curie 5, 95-100 Zgierz
Ośrodek Wczesnej Interwencji	ul. Mielczarskiego 26, 95-100 Zgierz
Ośrodek Wspierania Rodziny	ul. Barlickiego 2, 95-100 Zgierz,
Szkolny Ośrodek Kariery (ZSO im. Stanisława Staszica)	ul. 3 Maja 41, 95-100 Zgierz
Dom Dziecka	Dąbrówka Strumiany, ul. Cegielniana 1, 95-100 Zgierz
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Sadowa 6a, 95-100 Zgierz
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. ks. J. Popiełuszki 3a (pok. 5), 95-100 Zgierz
Grupa AA „Marysieńka”	ul. 3 Maja 69A, 95-100 Zgierz
Poradnia Odwykowa Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu	ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz,
Sąd Rejonowy w Zgierzu, III Wydział Rodzinny i Nieletnich	ul. Sokołowska 6, 95-100 Zgierz
I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych	Sąd Rejonowy w Zgierzu, ul. Sokołowska 6, 95-100 Zgierz
II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich	Sąd Rejonowy w Zgierzu, ul. Sokołowska 6, 95-100 Zgierz
Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu	ul. Długa 58/60, 95-100 Zgierz
Fundacja „Twój Poranek”	ul. Długa 29, 95-100 Zgierz,
Polski Komitet Pomocy Społecznej	Plac Jana Pawła II 19, 95-100 Zgierz
Stowarzyszenie Abstynentów Klubu „STOP”	ul. 3 Maja 69A, 95-100 Zgierz
Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”	ul. Słowackiego 6, 95-100 Zgierz
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Młodzieży	ul. Wólczańska 23, 93-305 Łódź
Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej – Poradnia Antynikotynowa	ul. Piotrkowska 102, 93-305 Łódź
Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii	ul. Piotrkowska 67, 93-305 Łódź
Fundacja „Arka”	ul. Kopernika 37, 93-305 Łódź
Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „Powrót z U”	ul. Więckowskiego 13, 93-305 Łódź
Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”	ul. Narutowicza 54/8, 93-305 Łódź
Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR	ul. Tuszyńska 106, 93-305 Łódź
Całodobowy Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	Kębliny, ul. Strykowska 3, 95-001 Biała
Poradnia Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych MONAR	ul. Wólczańska 225, 93-005 Łódź
Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny	Kębliny, ul. Strykowska 3, 95-001 Biała

NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży MONAR	ul. Tuszyńska 106, 93-305 Łódź
NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży MONAR, Filia w Ozorkowie	ul. Żwirki 1A, 95-035 Ozorków
NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny MONAR	ul. Kasprowicza 68, 95-039 Sokolniki

Dane Urzędu Miasta Zgierza.

W mieście Zgierz funkcjonuje również 14 obiektów rekreacyjno-sportowych, z których mogą korzystać dzieci, młodzież i rodziny. Są to:

- obiekty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ul. Wschodniej 2 – hala sportowo-widowiskowa, sale sportowe, fitness, hale zapaśnicze i łucznicze, stadion i boiska sportowe, tory łucznicze,
- obiekty Zgierskiego Klubu Sportowego „Włókniarz” przy ul. Musierowicza 3/5 – stadion i boiska sportowe,
- Park Linowy w Parku Miejskim im. Tadeusza Kościuszki,
- sztuczne lodowisko,
- Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Malinka”,
- baseny i pływalnie,
- korty tenisowe,
- kompleksy sportowe „Orlik 2012”,
- Centrum Sportu i Rekreacji „Stacja Nowa Gdynia”.

Ponadto rodziny i dzieci z miasta Zgierza korzystają z oferty następujących organizacji pozarządowych spoza miasta: Fundacja Polsat, Fundacja „Gajusz”, Fundacja „Atlas”, Fundacja TVN, Fundacja „Twój Poranek”, Fundacja „Synapsis”, Stowarzyszenie „Ja – Ty – My”, Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych, Fundacja „Fosa” oraz Stowarzyszenie „Pomost”.

5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA I DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Miejskim Programie Wspierania Rodziny dla Miasta Zgierza na lata 2013-2015 jest następujący:

**Wspieranie rodzin i dzieci w mieście Zgierz,
zaspakajanie ich potrzeb, zapewnianie im bezpieczeństwa
oraz możliwości rozwoju w środowisku lokalnym**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów szczegółowych oraz działań i zadań.

Cel szczegółowy 1.:Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym

Zadanie 1.1.: Zwiększanie potencjału rozwojowego rodzin

1. Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.
2. Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnienia socjalnego, organizowanie prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych.
3. Promowanie miasta w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów.
4. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Zadanie 1.2.: Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

1. Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną.
2. Zwiększenie, w razie możliwości, liczby asystentów rodziny.
3. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
4. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych.
5. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, straży miejskiej, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.
6. Partycypacja w kosztach umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.
7. Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego oraz wsparcia w formie pracy podwórkowej prowadzonej przez pedagogów.

Zadanie 1.3.: Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego

1. Monitorowanie warunków życia i potrzeb rodzin.
2. Promowanie w mieście prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. poprzez rozpowszechnianie ogólnopolskich akcji promocyjnych, rozmowy ze specjalistami, pogadanki, prelekcje, warsztaty, „Szkołę dla rodziców”.
3. Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego.
4. Udzielanie przez MOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
7. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich.
8. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich i wielodzietnych, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, wprowadzenie systemu ulg (opłaty w placówkach oświatowo-wychowawczych, korzystanie z placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych), a także ułatwienie im dostępu do internetu oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Cel szczegółowy 2.: Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

Zadanie 2.1.: Podnoszenie poziomu wychowania i edukacji, udzielanie pomocy uczniom ubogim, uzdolnionym i niepełnosprawnym

1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) i programy nauczania.
2. Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej, m.in. poprzez zwiększenie w szkołach liczby zajęć edukacyjnych i wychowawczych – w miarę zapotrzebowania i możliwości finansowych.

3. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych, przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe w miarę możliwości finansowych miasta.
4. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych poprzez tworzenie klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły.
5. Propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych, m.in. w stosunku do osób samotnych, starszych i pokrzywdzonych przez los.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz dzieci współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Zadanie 2.2.: Zwiększanie możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze, sporcie i rekreacji

1. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki), organizowanie zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), dofinansowanie udziału w wycieczkach dydaktycznych oraz w kulturze, sporcie i rekreacji.
2. Realizowanie programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
3. Wzbogacanie ofert zajęć pozaszkolnych umożliwiających rozwój zainteresowań, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.
4. Ułatwienie dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w mieście w godzinach popołudniowych.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz dzieci współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Zadanie 2.3.: Rozwijanie środowiskowych form wsparcia dzieci i młodzieży

1. Rozwijanie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3 oraz zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w mieście oraz uelastycznienie czasu ich pracy.
2. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w mieście, tworzenie młodzieżowych klubów osiedlowych.

Cel szczegółowy 3.: Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego

Zadanie 3.1.: Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych i rehabilitacyjnych rodzin i dzieci

1. Przeprowadzanie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Opracowywanie, realizowanie lub współudział placówek oświatowych w realizacji edukacyjnych programów prozdrowotnych.
4. Zwiększenie dostępności rehabilitacji dla rodzin i dzieci, m.in. poprzez zapewnienie transportu do placówek świadczących usługi w tym zakresie.

Zadanie 3.2.: Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawisku przemocy w rodzinie

1. Opracowywanie i realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie, wychowania seksualnego i przestępczości; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich.
2. Monitorowanie środowiska dzieci i młodzieży pod kątem występowania przemocy w rodzinie.
3. Podejmowanie w mieście przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
4. Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, m.in. funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Zadanie 3.3.: Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa u rodzin i dzieci

1. Organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, włączanie rodziców w działalność edukacyjno-informacyjną.
2. Rozwijanie systemu monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w mieście.

3. Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia poprzez np. realizację projektów promujących zdrowie.
4. Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.

6. REALIZACJA PROGRAMU

Nadzór nad realizacją Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Zgierza na lata 2013-2015 sprawuje Prezydent Miasta Zgierza, który podejmuje niezbędne działania, zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.

Koordinację nad realizacją Programu powierza się Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w imieniu Prezydenta Miasta Zgierza przedstawia Radzie Miasta Zgierza sprawozdanie z realizacji Programu wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w terminie zgodnym z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6.1. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

Działania wyznaczone w Miejskim Programie Wspierania Rodziny dla Miasta Zgierza na lata 2013-2015 mają charakter ciągły. Program realizowany jest przy udziale: Prezydenta Miasta Zgierza, Urzędu Miasta Zgierza, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejskiego Żłobka, publicznych placówek przedszkolnych oraz oświatowych szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówek kulturalnych, jednostek sportowo-rekreacyjnych, świetlic środowiskowych, placówek służby zdrowia, Straży Miejskiej.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: niepubliczne placówki przedszkolne oraz oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki ponadgimnazjalne, szkoły policealne, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, poradnie leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, specjaliści, grupy samopomocowe, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

6.2. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Zgierza na lata 2013-2015 odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Gminy Miasta Zgierza,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Kapitał Ludzki),
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów.

W roku budżetowym 2013 na realizację Programu zabezpieczone zostały środki w wysokości 150.189 zł, w rozbiciu:

- R. 85204 – Rodziny zastępcze w kwocie 58.000 zł,
- R. 85206 – Wspieranie rodziny w kwocie 92.189 zł, w tym: 64.809 zł w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej na rok 2013 – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

Wysokość środków na pozostałe lata funkcjonowania Programu będzie uchwalona corocznie przez Radę Miasta Zgierza.

6.3. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Zgierza na lata 2013-2015 będzie monitorowany przez Zespół d/s Pomocy Rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zgierzu. Zespół będzie zbierał informacje do końca lutego każdego roku od podmiotów zaangażowanych w realizację programu, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz do oceny ich skuteczności.

Do oceny stopnia wdrożenia działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów szczegółowych zostaną wykorzystane przedstawione w harmonogramie realizacji Programu wskaźniki monitoringowe.

6.4. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
1.	Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym.	Zwiększanie potencjału rozwojowego rodzin.	1. Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych. 2. Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach i zatrudnienia dorosłych, przygotowaniu zawodowym socjalnego. Organizowanie prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych. 3. Promowanie miasta w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów. 4. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015	• liczba rodzin objętych pracą socjalną • liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich opieką • liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych • liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, terapią i mediacją • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba rodzin nimi objętych • liczba zorganizowanych imprez dla rodzin	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Urząd Miasta Zgierza • Placówki oświatowe • Organizacje pozarządowe • jednostki pomocnicze miasta Zgierza • Powiatowy Urząd Pracy • Placówki kulturalne

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
1.	Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym.	Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	1. Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną. 2. Zwiększenie, w razie możliwości, liczby asystentów rodziny. 3. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 4. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych. 5. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, straży miejskiej, policji, organizacji pozarządowych. 6. Partycypacja w kosztach umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. 7. Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego oraz wsparcia w formie pracy podwórkowej prowadzonej przez pedagogów.	2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015 2014-2015	• liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy • różnymi formami wsparcia • liczba podmiotów gospodarczych w mieście • liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych • liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych • liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem • liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	• Miejski Zespół Przychodni Rejonowych • MOPS • Urząd Miasta Zgierza • Placówki oświatowe • NZOZ • Policja • Sąd Rejonowy • Związki Wyznaniowe • Straż Miejska • PCPR • jednostki pomocnicze miasta Zgierza

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
1.	Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym.	Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego.	1. Monitorowanie warunków życia i potrzeb rodzin. 2. Promowanie w mieście prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. poprzez rozpowszechnianie ogólnopolskich akcji promocyjnych, rozmowy ze specjalistami, pogadanki, prelekcje, warsztaty, „Szkołę dla rodziców”. 3. Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego 4. Udzielanie przez MOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 6. Promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej. 7. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich.	2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015 2014-2015	• liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych.	• MOPS • Urząd Miasta • Placówki oświatowo-wychowawcze • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • PCPR • Organizacje pozarządowe • PUP

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
1.	Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym.	Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego.	8. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich i wielodzietnych, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, wprowadzenie systemu ulg (opłaty w placówkach oświatowo-wychowawczych, korzystanie z placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych), a także ułatwienie im dostępu do internetu oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2013-2015		
2.	Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	Podnoszenie poziomu wychowania i edukacji, udzielanie pomocy uczniom ubogim, uzdolnionym i niepełnosprawnym	1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) i programy nauczania. 2. Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej, m.in. poprzez zwiększenie w szkołach liczby zajęć edukacyjnych i wychowawczych – w miarę zapotrzebowania i możliwości finansowych. 3. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych, przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe w miarę możliwości finansowych miasta.	2014-2015 2014-2015 2013-2015	• liczba dzieci do lat 3 objętych opieką oraz liczba dzieci objętych opieką przedszkolną, • liczba nauczycieli doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe • liczba doposażonych placówek oświatowych • liczba uczniów objętych pomocą stypendialną i zasilkami szkolnymi	• MOPS • Urząd Miasta Zgierza • Placówki oświatowo-wychowawcze • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • Organizacje pozarządowe

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
2.	Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	Podnoszenie poziomu wychowania i edukacji, udzielanie pomocy uczniom ubogim, uzdolnionym i niepełnosprawnym	4. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych poprzez tworzenie klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły. 5. Propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych, m.in. w stosunku do osób samotnych, starszych i pokrzywdzonych przez los. 6. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz dzieci współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2014-2015 2013-2015 2013-2015	• liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych • liczba uczniów uzdolnionych, którym przyznano stypendia • liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	• MOPS • Urząd Miasta Zgierza • Placówki oświatowo-wychowawcze • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • Organizacje pozarządowe
		Zwiększanie możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze, sporcie i rekreacji	1. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki), organizowanie zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), dofinansowanie udziału w wycieczkach dydaktycznych oraz w kulturze, sporcie i rekreacji. 2. Realizowanie programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.	2013-2015 2013-2015	• liczba uczniów niepełnosprawnych dowożonych do szkół • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba dzieci i młodzieży nimi objętych • liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających	• MOPS • Urząd Miasta Zgierza • MOSiR • Instytucje oświatowo-kulturalne • Organizacje pozarządowe • Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
2.	Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	Zwiększanie możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze, sporcie i rekreacji	3. Wzbogacanie ofert zajęć pozaszkolnych umożliwiających rozwój zainteresowań, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych. 4. Ułatwienie dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w mieście w godzinach popołudniowych. 5. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz dzieci współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2013-2015 2014-2015 2013-2015	• liczba nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych • liczba wolontariuszy • liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych	
		Rozwijanie środowiskowych form wsparcia dzieci i młodzieży	1. Rozwijanie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3 oraz zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w mieście oraz uelastycznienie czasu ich pracy. 2. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w mieście, tworzenie młodzieżowych klubów osiedlowych.	2014-2015 2014-2015		• MOPS • Urząd Miasta Zgierza • MOSiR • Instytucje oświatowo-kulturalne • Organizacje pozarządowe • Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna • jednostki pomocnicze miasta Zgierza

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
3.	Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego	Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych i rehabilitacyjnych rodzin i dzieci	- Przeprowadzanie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży. - Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. - Opracowywanie, realizowanie lub współudział placówek oświatowych w realizacji edukacyjnych programów prozdrowotnych. - Zwiększenie dostępności rehabilitacji dla rodzin i dzieci, m.in. poprzez zapewnienie transportu do placówek świadczących usługi w tym zakresie	2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015	- liczba dzieci i młodzieży objętych cyklicznymi badaniami - liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi - liczba realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych - liczba osób korzystających z rehabilitacji - liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie, wychowania seksualnego i przestępczości oraz liczba osób nimi objętych	- MOPS -Urząd Miasta Zgierza -Miejski Zespół Przychodni Rejonowych - NZOZ - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe
		Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawisku przemocy w rodzinie	- Opracowywanie i realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie, wychowania seksualnego i przestępczości; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich. - Monitorowanie środowiska dzieci i młodzieży pod kątem występowania przemocy w rodzinie.	2014-2015 2013-2015	liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie, wychowania seksualnego i przestępczości oraz liczba osób nimi objętych	- MOPS - Urząd Miasta Zgierza - Miejski Zespół Przychodni Rejonowych - NZOZ - Placówki oświatowe -Organizacje pozarządowe -Zespół Interdyscyplinarny Straż Miejska

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy/ Partnerzy
3.	Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego	Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawisku przemocy w rodzinie	3. Podejmowanie w mieście przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 4. Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, m.in. funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	2013-2015 2013-2015	• liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego • liczba osób, którym zapewniono miejsce w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie • liczba spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży	• Policja • Sąd Rejonowy • Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
		Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa u rodzin i dzieci	1. Organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, włączanie rodziców w działalność edukacyjno-informacyjną. 2. Rozwijanie systemu monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w mieście. 3. Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia poprzez np. realizację projektów promujących zdrowie. 4. Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.	2013-2015 2013-2015 2013-2015 2013-2015	• liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze • stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	• MOPS • Urząd Miasta Zgierza • Placówki oświatowe • -Organizacje pozarządowe • Straż Miejska • -Policja • -Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna • jednostki pomocnicze miasta Zgierza

6.5. PRZYKŁADOWE PROJEKTY WSPOMAGAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad programem. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w mieście w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Jestem potrzebny, chcę być potrzebny”

Wnioskodawca projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Długa 56, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Rozwój aktywnej integracji wśród 121 klientów MOPS-u oraz upowszechnienie pracy socjalnej.

Cele szczegółowe projektu

- wzrost potencjału społeczno-zawodowego uczestników projektu przyczyniający się do powrotu na rynek pracy i do życia społecznego,
- zwiększenie potencjału kadrowego,
- poprawa sytuacji materialno-bytowej poprzez wspieranie finansowe uczestników projektu.

Miejsce realizacji projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Beneficjenci projektu

- klienci MOPS-u,
- mieszkańcy miasta Zgierza, w tym osoby niepełnosprawne, bezrobotne, nieaktywne zawodowo, uczące się.

Czas realizacji projektu

lata 2008-2013.

Projekt 2. „Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym jako czynnik wychowawczy”

Wnioskodawca projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Długa 56, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego.

Cele szczegółowe projektu:

- wzmocnienie kompetencji rodziców w obszarze organizacji czasu wolnego dzieci,
- stworzenie młodzieży możliwości nieodpłatnego rozwijania zainteresowań i pasji żeglarskich,
- poprawa relacji emocjonalnych rodziców z dziećmi,
- poprawienie kondycji psychofizycznej dzieci i młodzieży.

Miejsce realizacji projektu

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu,
- Stanica Wodna w Nowym Duninowie nad Wisłą.

Beneficjenci projektu

Dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym.

Partnerzy w realizacji projektu

Stowarzyszenie „Jacht Klub Borata”.

Czas realizacji projektu

czerwiec 2013 r., 2014 r., 2015 r.

Projekt 3. „Nie jestem przezroczysta”

Wnioskodawca projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Długa 56, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Podniesienie stopnia świadomości społeczności lokalnej na temat przemocy domowej wobec kobiet.

Cele szczegółowe projektu

- dostarczenie wiedzy o problemie przemocy domowej wobec kobiet,
- kształtowanie społecznej postawy reagowania i przeciwstawiania się przemocy,
- uświadomienie, że przemoc jest niewłaściwym sposobem rozwiązywania konfliktów rodzinnych,
- zapoznanie społeczności lokalnej z instytucjami niosącymi pomoc ofiarom przemocy domowej.

Miejsce realizacji projektu

Miasto Zgierz.

Beneficjenci projektu

Mieszkańcy Zgierza.

Czas realizacji projektu

listopad – grudzień 2013 r., 2014 r., 2015 r.

Projekt 4. „Serce na dłoni”

Wnioskodawca projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Długa 56, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Integracja osób starszych, niepełnosprawnych fizycznie, edukacja społeczności Domu Pomocy Społecznej z dziećmi w wieku przedszkolnym i wolontariuszami.

Cele szczegółowe projektu

- poprawa relacji międzypokoleniowej (cykl imprez),
- wzmoczenie aktywności ludzi młodych,
- organizacja czasu wolnego osób starszych i niepełnosprawnych fizycznie zamieszkujących w DPS-ie,
- inspirowanie i kształtowanie aktywnych i prawidłowych postaw wobec osób starszych i niepełnosprawnych fizycznie wśród dzieci i młodzieży.

Miejsce realizacji projektu

Dom Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Beneficjenci projektu

- osoby starsze niepełnosprawne fizycznie zamieszkałe w DPS-ie w Zgierzu,
- dzieci z Przedszkola Nr 13 w Zgierzu.

Partnerzy w realizacji projektu

- Przedszkole Nr 13,
- DPS w Zgierzu.

Czas realizacji projektu

wrzesień 2013 r. – czerwiec 2014 r.

Projekt 5. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”

Wnioskodawca projektu

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgierzu, ul. Barlickiego 2, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Kształtowanie prawidłowych umiejętności wychowawczych, budowanie relacji pomiędzy dorosłym a dzieckiem.

Cele szczegółowe projektu

- wyrażanie oczekiwań tak, aby były przez dziecko respektowane,
- rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć,
- motywowanie dziecka do współdziałania,
- modyfikowanie niepożądanych zachowań dziecka.

Miejsce realizacji projektu

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgierzu.

Beneficjenci projektu

- bezpośrednie wsparcie – rodzice,
- pośrednie wsparcie – dzieci, ich nauczyciele i wychowawcy.

Czas realizacji projektu

10 tygodni (10 spotkań x 4 godziny, tj. 40 godzin).

Projekt 6. „Wsparcie dziecka z niepełnosprawnością i jego rodziny”

Wnioskodawca projektu

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Zgierzu, ul. Długa 62, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Wsparcie rodzin dziecka z niepełnosprawnością od pierwszej doby życia z chorobą.

Cele szczegółowe projektu

1. Wsparcie rodziny po narodzinach dziecka, bądź wiadomości o chorobie dziecka:
 - rozmowa informacyjna, w trakcie której można wskazać placówki, instytucje, stowarzyszenia w których uzyskają pomoc,
 - wsparcie specjalistyczne rodziny przez pierwsze 3 miesiące życia dziecka (nielimitowane czasem – według potrzeb danej rodziny,
 - spotkania warsztatowe z zakresu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym dostępne dla całych rodzin; spotkania z terapeutami i innymi rodzicami w celu dzielenia się informacjami i doświadczeniami,
 - wsparcie psychologiczne, potrzebne, by otrząsnąć się z szoku i zaakceptować zaistniałą sytuację,
 - większy zakres pomocy prawnej (rodzice potrzebują wiedzieć, gdzie i na jaką pomoc mogą liczyć).
2. Zwiększanie świadomości społeczeństwa z zakresu wiedzy o niepełnosprawności:
 - organizowanie dla dzieci i młodzieży warsztatów, w trakcie których dowiedzą się i zobaczą, jak funkcjonują osoby niepełnosprawne (odbędą z nimi wspólne zajęcia),
 - -prowadzenie szkoleń i warsztatów na terenie placówek medycznych i edukacyjnych oraz w Centrum Szkoleniowo-Rehabilitacyjnym w celu pogłębiania wiedzy rodziców i pracowników tych placówek z zakresu niepełnosprawności.

Miejsce realizacji projektu

Centrum Szkoleniowo-Rehabilitacyjne, ul. Chełmska 42/42a, 95-100 Zgierz.

Beneficjenci projektu

- rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym,
- mieszkańcy powiatu zgierskiego (miasta Zgierza),
- pracownicy placówek medycznych i edukacyjnych.

Partnerzy w realizacji projektu

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu,
- placówki edukacyjne,

- placówki służby zdrowia

Czas realizacji projektu

lata 2013-2020.

Projekt 7. „Cool-tura na asfalcie i nie tylko”

Wnioskodawca projektu

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Bolesława Prusa, ul. Łódzka 5, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Kulturalne spędzanie wolnego czasu.

Cele szczegółowe projektu

- zagospodarowanie czasu wolnego,
- wskazanie miejsc, w których nieodpłatnie można spędzić czas,
- zapoznanie z różnymi formami spędzania czasu.

Miejsce realizacji projektu

Filie biblioteczne:

- Filia Nr 1, ul. Lechonia 2,
- Filia Nr 4, ul. Barlickiego 2,
- Filia Nr 6, ul. Staffa 26.

Beneficjenci projektu

- dzieci z klas I-III,
- młodzież gimnazjalna.

Partnerzy w realizacji projektu

- Centrum Kultury Dziecka w Zgierzu.
- Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich „EZG”,
- Stowarzyszenie „Tkalnia”.

Czas realizacji projektu

I półrocze 2014 r.

Projekt 8. „Rosną szczęśliwy”

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Zdolności Dzieci i Młodzieży im. A. Gołąba w Zgierzu, ul. Rembowskiego 36/40, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci w wieku 3-9 lat.

Cele szczegółowe projektu

- zwiększenie możliwości poznawczych,
- zwiększenie umiejętności społecznych, w tym umiejętności współpracy w grupie,
- podniesienie poczucia własnej wartości.

Miejsce realizacji projektu

Siedziba Stowarzyszenia, ul. Rembowskiego 36/40, 95-100 Zgierz.

Beneficjenci projektu

Rodziny i dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym

Partnerzy w realizacji projektu

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu,
- Świetlice środowiskowe,
- Szkoły podstawowe.

Czas realizacji projektu

wrzesień – grudzień 2013 r.

Projekt 9. „Poradnia prawno-psychologiczna”

Wnioskodawca projektu

Liga Kobiet Polskich, Plac Jana Pawła II 19, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, alkoholowych oraz przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe projektu

Udzielanie porad prawnych oraz konsultacji psychologicznych w celu wsparcia osób i rodzin z ww. problemem.

Miejsce realizacji projektu

Siedziba Ligi, Plac Jana Pawła II 19, 95-100 Zgierz.

Beneficjenci projektu

- rodziny dotknięte problemem przemocy, niezaradnością oraz alkoholizmem,
- samotne matki i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miasta Zgierza.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu.

Czas realizacji projektu

Cyklicznie (co roku).

Projekt 10. „Rodzina szyta na miarę” – kształtowanie kompetencji wychowawczych

Wnioskodawca projektu

Szkoła Podstawowa Nr 10, ul. Ozorkowska 68/70, 95-100 Zgierz.

Cel główny projektu

Doskonalenie umiejętności społecznych.

Cele szczegółowe projektu

- rozwijanie umiejętności wychowawczych,
- kształtowanie postaw prospołecznych,
- rozwijanie umiejętności negocjacji i mediacji.

Miejsce realizacji projektu

Szkoła Podstawowa Nr 10 w Zgierzu.

Beneficjenci projektu

Rodzice, opiekunowie prawni dzieci wychowywanych w rodzinach zastępczych.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miasta Zgierza,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu,
- Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi.

Czas realizacji projektu

wrzesień 2013 r. – czerwiec 2014 r.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2010-2012	s. 13
Tabela 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2010-2012	s. 14
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności miasta w latach 2010-2012.....	s. 14
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2010-2012.....	s. 15
Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2010-2012	s. 15
Tabela 6. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z miasta uczęszczających do szkół	s. 19
Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2010-2012	s. 30
Tabela 8. Rodziny i przebywające w nich osoby, objęte pomocą społeczną w mieście w latach 2010-2012.....	s. 31
Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2010-2012.....	s. 31
Tabela 10. Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012	s. 32
Tabela 11. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2010-2012.....	s. 33
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2010-2012.....	s. 39
Tabela 13. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2010-2012	s. 40
Tabela 14. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności miasta Zgierza w 2012 roku ...	s. 41
Tabela 15. Formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży z miasta Zgierza przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w 2012 roku	s. 42
Tabela 16. Przestępczość nieletnich na terenie miasta Zgierza w 2012 roku.....	s. 43
Tabela 17. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z miasta.....	s. 45

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające rodziny mieszkające w mieście	s. 22
Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najbardziej niezadowolająca	s. 23
Wykres 3. Jaka jest organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście?.....	s. 25
Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w mieście?.....	s. 26
Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w mieście?	s. 26
Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży?	s. 27

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście?.....s.	27
Wykres 8. Jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w mieście?	s. 28
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin i dzieci?	s. 28